

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor - Leitner Zoltán
Felelős szerkesztő:

ELŐFIZETÉSI ARAK
Belföldön: Hítközségeknek és vállalatoknak 500,
magánosoknak; egész évre 300, félévre 160,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 ck,
180, 95, 50 dinár, 25-15 Pengő, 10-5 Dollár.

Tíz évi elzárásra ítélnék mindenkit Lengyel- országban, aki németel- lenes bojkottot hirdet

20.000 zsidó családot akar megfosztani
kenyerétől a lengyel kormány

Varsó. A lengyel sajtó írja, hogy a németek és lengyelek közötti kereskedelmi kapcsolatok élénkítése érdekében Berlinben tárgyalások folynak. Ezeknél a tárgyalásoknál a németek rámutattak arra a tényre, hogy a német export erős csökkenése a lengyelországi zsidók bojkott-akciójára vezethető vissza. 1928-ban a német export Lengyelország felé 496 millió márkát tett ki, míg 1934-ben összesen 82 millió volt.

Ismeretes, hogy az utóbbi napokban a németellenes bojkott-komitét feloszlatták a lengyel hatóságok. Amint az „United Press” jelenti, a lengyel zsidóság vezetői egyöntetű átiratot kaptak a rendőrségtől, amelyben közlik, hogy amennyiben nem likvidálják

véglegesen a bojkott-akciót, akkor tíz évi fegyházbüntetést szabhatnak ki rájuk. Az átirat azt is közli, hogy a bojkott tevékenysége súlyos diplomáciai következményeket vonhat maga után.

A lengyel pénzügyminiszter elhatározta, hogy a bor- és szesz-engedélyeket nem újítja meg. Mivel a szesz és borkereskedők nagyrésze zsidó, ez az intézkedés főleg a zsidókat sújtja. Csaknem 20.000 zsidó család kenyerét veszélyezteti a lengyel kormány elhatározása, amelynek elhárítása érdekében a zsidó kereskedők szövetsége ismételt interveniót a minisztériumnál. Mostanig azonban fáradozásának nem volt eredménye.

Antiszemita tüntetések Berlin zsidó negyedében

Berlinből jelentik: A nyugati városnegyedekben tegnap zsidóellenes kilengések voltak. Az antiszemita tüntetők bever-

ték a zsidók lakásainak ablakait és üzleteik kirakatait. Hasonló antiszemita tüntetések voltak Neukölnben is.

New-York nagyáruházai nem árusítanak német árukat Keresztények állanak a mozgalom élén

Mark Harris asszony, a pártonkívüli anti-náci liga elnöknője nyilatkozott a sajtónak és a következőket mondta:

— Nincs egyetlen nagyáruház sem New Yorkban, amelyik német árukat tartana. A női csoport egyik delegációja felkereste az áruházakat, ahol könyvekből megállapították, hogy most már sehhol sem árúsítanak német származású árukat. A Hitler-előtti időkben visszamaradt árukat az alkalmazottak vették meg olcsó árakon. Az asszony komité 35 csoportja állandóan ellenőrzi New-York 35 kerületében levő detail üzleteket, hogy ott német áru ne kerüljenek forgalomba. Ha valamelyik kereskedő kivonja magát e rendelkezés alól, akkor az illető kerület női bizottsága ülést tart és kimondja az illető üzlet bojkottját, mire a sajtóban és röpcédulákon hívja fel az összes bevásárló asszonyok figyelmét. Rendszerint maguk a kereskedők

a legnagyobb óvatossággal vigyáznak arra, nehogy német áru kerüljön üzletükbe. E rendelkezések alól nagyrítván csak az egységes árakon árusító nagyáruházak tesznek kivételt.

Megjegyzendő, hogy az amerikai anti-náci liga nem zsidó alakulat, hanem különböző vallási-szociális és politikai szervezetek kapcsolata. A Liga tulnyomó többségét munkás szervezetek alkotják és katolikus és protestáns lelkészek és politikusok által vezetett vallási szervezetek is tevékeny támogatói. Kezdetben, amíg Németországban elsősorban a zsidókat üldözték, főleg a zsidók körében győzött a bojkott-mozgalom. Amikor azonban a katolikusokat, munkásokat, szocialistákat is üldözni kezdték valamennyi szervezet összefogott és így alakult ki az anti-náci liga jelenlegi nagy átfogó képességével.

J'accuse egykor és ma!

Amikor Dreyfuss kapitány ügye a francia parlament elé került, annak idején — a század elején — akkor ötszázegynéhány képviselő helyeselte a zsidó kapitány elítélését és csak tizenhét volt amellett, hogy revízió alá kell venni az Ördögsgizetere való deportálást. S akkor jött egynéhány idealista, akinek egyetlen bűvös szó volt zászlajára irva: Igazság. Ezzel a hallatlan erejű szóval indul el Clemenceau és Zola, meg Painlevé és a többiek mind. Lendületet az induláshoz az igazi demokrácia adta meg. Nem az a ványnyadt, szegény, agyonsanyargatott európai demokrácia, mely ma csak egy-két helyen van a világon, mert másutt mindentel a diktátorok ölik meg azt a lehetőséget, hogy az ilyen justizmordok ne következheszenek be. A Dreyfuss-ügy a francia reakciós katonai szellem megölője volt. Utána és általa költözött az egész francia közéletbe és a hadseregbe olyan intakt szellem, amely nélkül nem győztek volna a franciák a világháborúban. Ez a sokat ócsárolt „demokrácia” mentette meg a világot attól, hogy a német csizma nem taposta szét örökre Európát 1914-ben. — Mert Franciaország győzelme 1903-ban kezdődött, amikor a J'accuse megjelent. Ez ölte meg a beteg és ártalmas szellemet, amely úgy vélte uralmát biztosítani, ha egy zsidó kapitányra rásütötte a hazaárulás bélyegét. Mert a demokrácia és zsidó szóból már akkor is szinonimát akartak teremteni. De akkor még éltek Európában és főleg Franciaországban férfiak, akik korszakot jelentettek, ennek a kontinensnek XX. századbeli történelmében. Férfiak, akik olyan betonfedezéket ástak újságpapírból és parlamenti szónoklatokból, amelyen megtört a német szoldateszka mindent elgázolni akaró hatalma.

De vajon, nem-e fénykora és legnagyobb fellángolása volt-e ez, az igazi európai demokráciának? Vajjon, ha most akadna bárhol a világon egy zsidó kapitány, akire rá sűtitek a hazaárulás bélyegét ártatlanul, volna-e, akadna-e annyi kiváló elme, annyi nagyszerű ember és államférfiu, akik életükkel renomméjukkal, jövőjük rockáztatásával állanának az Igazság mellé. Vagy pedig elkullognának gyáván, mert az Igazságot, egy zsidó képviseli? Vajjon a fasszállt államokban volna-e a közvéleménynek olyan ereje, hogy áttörjön törvényeken, paragrafusokon, katonai presztizseken, embereken és befolyásos államférfiakon, csak azért — mert igaz ügyvédnek és amelyet egy zsidó személye testesít meg? Nem hisszük! Nem gondolnánk, hogy a tobzó zsidó gyűlöletnek ebben a mérgező atmoszférájában merne-e bárki is szembeszállni a világgal? Hasonlítsuk össze a századeleji közfelfogást, a maiat. Csak egy zsidó kapitány volt és mégis rombadőlt vele, Európa egy részében a reakció. Dreyfuss esete új fordulatot adott egy egész ország politikájának — és boldogította azt az országot. Mert volt egy tegye-

re, amellyel ha bárki is él, a jutalom nem maradhat el. Melléálltak az Igazságnak és ez a bátor kiállítás nemzeti jutalomként szállott vissza a gloire nemzetére.

Hol vagyunk mi ettől? A mai atmoszférára megöli az igazságot! Ma, ha egy zsidóról van szó, akkor a bitó árnyéka sem hiába kísért Mert ez a közszellem, majdnem minden európai országban. Az igazság bárdját elásták és csak a gyűlölet, az önzés és ámtás fringiját suhogtatják, népek és egvedek egy aránt. Az európai fasszált népek elfordultak az igazságtól és ennek szomorú gyümölcse érik, egy eljövendő rettentő világkatakizma

képében. Azért volna jó, ha a sokat ócsárolt „demokrácia” ülné győzelmi ünnevét Európában és nem a Cuza-Goga kombinációk és nem a hitlerék és más diktátorok „Macht geht vor Recht” befeg jelszava győzne. Ha akadna egy új világmegváltó Zola Emül, aki odakiáltaná minden gázságra és minden igazságtalanságra, amikor ember letiporja az embert, hogy

J'accuse!

És e vádra felébredne végre az egész világ szunnyadó, vagy alvó lelkiismerete! Így néma!

zött ki a J'accuse egykor és így néz ki

Hatvan palesztinai rabbi határozata:

Az ereci zsidóság vallási féren csak egységes lehet

Rav Duschinszky:

Az ortodox zsidóság Palesztinában külön kell váljon

A palesztinai főrabbinátus értekezletet hívott egybe, amelyen 60 rabbi vett részt. Ezen az értekezleten minden kérdést alaposan megtárgyaltak, amelyek felmerültek a főrabbinátusnak a kormány elé teresztendő valamennyi kérdésével kapcsolatban. Tárgyalták azt a körülményt, hogy az Aguda általánosan beadványokat nyújt be a Népszövetséghez és a palesztinai kormányhoz, amelyben a zsidó közösség kettéválásának elismerését kéri. Külön zsidó hitközségek alakulására kér engedélyt, külön bíróságokra, stb. A kérdést vallási szempontok szerint alaposan megtárgyalták, megvitatták és a következő határozatokat hozták:

1. A palesztinai rabbik gyűlése nyilatkozik a britt és palesztinai kormányok előtt, valamint a mandátumbizottságnak is, hogy a zsidó vallás alapjaiban és előírásaiban, úgy Palesztinában, mint a diaszporában egy és ugyanaz; és ez a törvény mind a mai napig a zsidó nép egységességét hirdeti.

2. A rabbiértekezlet kijelenti, hogy a legszentebb meggyőződése, hogy semmiféle rituális, vallástörvényi különbség nincsen az Agudasz Jiszroel és a palesztinai többi zsidóság között. Ennélfogva nem áll fenn sem lelkiismereti, sem vallási szükségessége annak, hogy bármely részről is támogatásban részesüljön a széjjelválás szükségessége.

3. Két egymástól elválasztott és független hitközségnek és bírói fórumnak szükségessége, illetve azok hangoztatása, vallási és nemzeti büni s mindenki, aki ennek érdekében agitál, átlépi a Tóra erre vonatkozó törvényeit.

4. A rabbigyűlés semmilyen körülmények között nem járulhat hozzá, hogy a zsidóság kettéválásába beleegyezését adja és mindent elkövet, hogy azt megakadályozza. Felkéri az Agudát, hogy úgy Palesztinában, mint a gálatban szüntesse meg ebbeli akcióját.

5. A gyűlés a palesztinai és britt kormányokhoz fordul, valamint a Népszövetség mandátumbizottságához és mindazon fórumokhoz, amelyeknek ingerenciájuk van az ország fejlődésére és iövendő sorsára és kéri, hogy ne engedélyezzék ezáltal megzavarni a zsidó otthon felépítésének utait, hogy két különálló zsidó közösség létezését ismerjék el.

Kiküldöttek még egy hét rabbiból álló bizottságot, amely a palesztinai főrabbinátussal egytében, a hozott határozatokat eljuttatja az illetékes fórumokhoz és a diaszpora minden rabbiját és hitközségét felké-

rik, hogy hassanak az Agudára oly irányban, nehogy a palesztinai zsidóság egységének gondolatát megzavarják. A hitközségek egységének megóvása érdekében vallásügyi bizottságok beállítását kéri, amelyek a vallási kérdésekben egyedüli kompetenciával birjanak.

Rav J. Zwi Duschinszky, a palesztinai ortodox zsidóság képviselője nyilatkozott az Agudasz Jiszroel kettéválási akciójáról.

Rav Duschinszky, aki jelenleg Karlsbadban időzik, hogy egészségét helyreállítsa, nyilatkozott azokról a kérdésekről, amelyek a világ zsidóságát érdeklík az Agudasz Jiszroel elválásával kapcsolatban. A főrabbi nyilatkozata sok tekintetben nagy éredekülésre tarthat számot, mert a 60 jeruzsálemi rabbi határozatával szemben — amelyet fentebb közlünk — Duschinszky főrabbi teljesen más szempontból világítja meg a kérdést és a következőkben vázolta álláspontját:

„Mindenekelőtt helyre kell igazitanom azt a hirt, mintha az Aguda és a Waad Leumi között hivatalos tárgyalások folynának. Azok a megbeszélések, amelyek jelenleg folyamatban vannak és amelyről a zsidó sajtó hasábkon át emlékszik meg, nem tekinthetők egyébnek, mint egy anketának, amelyet a kormány kezdeményezett a nézetek tisztázása végett. Ha néhány rabbi a mizrachi nyomasztására nyilatkozott a kilépés ellen, amelyet mi a Knesset-Jiszroelből szándékszunk megtenni, hogy önmálló ortodox hitközségeket alakítsunk, mégsem befolyásol bennünket elhatározásunkban. Számunkra mérvadó az az iszúr, amely több mint évszázaddal ezelőtt adatott ki, a zsidóság legnagyobbjai által, amelyben kategorikusan megtiltatott hogy vallásos zsidó résztvehessen olyan hitközség ténykedéseiben, amely hitközség nem fogadja el teljes mértékben a Tóra korlátlan uralmát, minden ténykedésében. Ez az iszúr érvényes éppen úgy az Erecre, mint az egész világra és nem fogunk addig nyugodni, amíg teljes függetlenségünket nem biztosítottuk.

Arra vonatkozólag, hogy mi a véleménye a Poale Agudasz Jiszroelnek a Histadrut-al való heskem(megálapodás)járól a következőket mondotta Duschinszky főrabbi:

A Poale Agudasz Jiszroel szemelláthatóan fejlődik a Szentföldön és ki kell hangsúlyoznom, hogy az egyes csoportok és egyének vallási magatartása határozottan imponáló. A mi agudista munkásaink meszirez hanefessel küzdenek vallási meggyőződésük ért és kétségtelen, hogy vallási felebbvalóik-

Csoportos és egyéni utazások he'enként

Palesztinába

az „O. R. T.” utazási iroda szervezésében

Organizația Română de Turizm

București, Strada Lipscani No. 19, etaj. Telefon 4-41-65

Prospectussal és ingyen információval szolgálunk képviselők: Cluj, O. R. T. Regele Ferdinand-ut 33, Telefon 10-26. Oradea, Leitner Zoltán Saguna-u 11. Sighet, Stein Lázár, dr Ion Mihályi-utca 9., Satu-Mare, Teviovitz József riotei Dacia.

nak mindenkor a legnagyobb bizalommal és odaadással fogadnak szót, ha erre kerül a sor, hogy számukra valamilyen rendelkezést adjunk, ami a vallási törvényekkel áll kapcsolatban. Ha így látjuk a helyzetet, akkor a „heskem” kérdése nem olyan kardinális pont, amely különben jelenleg nem aktuális. De végeredményben nincs az ellen sem kifogásom, ha esetenként más munkásorganizációkkal együttműködnek. Elvben, alapvetőkérdésekben, a Histadrutal való együttműködés nem helyeselhető.

Végeredményben a Poale-Agudasz Jiszroel problémájának legfontosabbja az, hogy megfelelő számú, kiképzett vallásos munkása legyen az országnak, mert azokban súlyos hiány észlelhető. Amíg ez nem következik be addig nem lehet rossznéven venni a legvalóságosabb munkaadótól sem, ha igénybeveszi a Histadrut szolgáltatait, mindaddig, amíg munkásszükségletét nem tudja kielégíteni a Poale-Agudasz-Jiszroel.

Eddig tartott a Duschinszky főrabbi nyilatkozata. A közölt két nyilatkozat szerint kilátás van arra, hogy a kettéválás kérdésében még igen nagy viták lesznek és nagyon sok ellentétre adhat még alkalmat, az ortodox zsidóságnak különválásra vonatkozó álláspontja.

A haifai kereskedelmi kamarában a zsidó hajózás előmozdítására bizottság alakult, amely az érdekelt kereskedelmi körökön kívül a gyáripárosok szövetségét is bevonta munkája körébe és számos más zsidó közösséget. A cél: a zsidó hajózás propagálása és előmozdítása.

Tiberiast krnyező halmokon nagyszabású faültetési akció vette kezdetét. E télen 55.000 új fát ültettek. Remélik, hogy az erdőszítéssel sikerülni fog megmenteni Tiberiast a szökőártól, amely sokszor súlyos károkat okozott már a városnak.

A héber egyetem diákjai sztrájkba léptek egy fél napra. Egy új mezőgazdasági iskola érdekében nagygyűlést és demonstrációkat rendeztek. A diákság főcélja volt, hogy felkeltsék a közönség éredekülését az egyetem kibővítése érdekében. Az egyetem amfiteátrumában tartott nagygyűlésen a diákság egy nagyszabású kampány beindítását határozta el, a mezőgazdasági iskola mielőbb életrehívása érdekében.

Kelmefestést

Női ruhák, férfi öltönyök, trenckotok, átmeneti kabátok vegyi tisztítását szépen és olcsón vállalja

BORGOS

Színház oldal, Bazár-épület

Fiókfelvétel: Str Alexandrii Co. Cluj Millerandului.

HETI GLOSSZÁK

A lengyelek fenyegetése

Megemlékezünk róla másut, hir formájában. A lengyel kormány betiltotta a német ellenes bojkott mozgalom hivatalos szervének működését. A lengyel kormány megtiltotta az ottani kereskedőknek, hogy hivatalosan bojkottálják a német árukat. Sőt, még szigorú büntetéseket is kilátásba helyez. Tízévi fogházat szór arra rá, aki hangosan merné hirdetni hogy ne vegyenek a lengyelek német árukat. A kormány indokol is, azt mondja, hogy diplomáciai keletlenlensége származhat abból, ha nyiltari enged agítálni a német áruk vásárlása ellen. Ebből a rendelkezésből úgy látszik, hogy a lengyeleknek nagy gondot okoz, hogy a németek exportja megfelelő legyen. Csodálatos. Emlékezünk, hogy két esztendővel ezelőtt, amikor Hitler átvette az uralmat, akkor a lengyel kormány inkább támogatta a bojkottot, mint akadályozta. De változnak az idők. Közben meg nem támadási szerződést kötött a nációkkal és amit nemrég még jóakaratan szutenirozott azt most tiz évi elzárással akarla megtorolni. Így van ez, a háboru utáni időkben. Nézetek, érdekek szerint változik egyes országok véleménye a dolgokról. Igaz ugyan, hogy tegnap még a franciák legnagyobb ellensége volt a szovjet, most azonban ölelkeznek. Így van ez Polenben is. De sehohsem lehet az emberek érzelmeit megváltoztatni. Arra nem kényszeríthet egyetlen kormány sem embereket, hogy milyen gyártmányu árukat vegyenek. Lehet a bojkott-komitét feloszlalni, de német árut a lengyel zsidóság nem fog venni. A lényegen nem változtat ez sem. Az angol és amerikai bojkott-bizottságok tovább dolgoznak. És a lengyel zsidók sem fognak azért más érzelmeikkel viseltetni, mint az amerikaiak. Szimpátiát és

Gondtalanul napozni

lebarnulni, lég- és napfűrdőzni csak úgy lehet, ha előbb alaposan bekenie magát Nivea crémnel vagy olajjal. A Nivea lecsökkenti a leégés veszélyét és csodás bronzszínű lesz tőle bőre.

Levegőre és napra csak **NIVEÁ-val**

NIVEA-CRÉME 16 - 72 lei / NIVEA-OLAJ 24 - 75 lei

Beiersdorf & Co. S. A. R., Braşov

antipátiát nem lehet kényszeríteni. Még a lengyel kormány sem. Bizonyos, hogy a lengyelországi zsidóság érzelmei nem változnak, mégha tiz évvel is fenyegetik meg. Ott önérzetes zsidók laknak. Nyiltan nem fognak szervezkedni de szívükben annál nagyobb lesz a gyűlölet Hitler és országa iránt...

A délamerikai zsidóság helyzete

Buenos Airesben megjelenik egy nagy jiddisnyelvű lap, „Das jiddise Zeitung”, amelynek szerkesztőjét M. Stoliart az argentinai kormány kiküldötte New-Yorkba, hogy tanulmányozza az Egyesült Államok immigrációs-kérdését és tegyen jelentést kormányának. Stoliart nyilatkozott a new-yorki lapoknak és dicsérte az argentinai zsidó kolonistákat. Az argentinai zsidó kolonisták 26.000 zsidó él, akik összenőttek az általuk megművelt földdel és hatóságok és a környező lakosság a legnagyobb tisztelettel viseltetik irányukban. Az argentin nép nem antiszemita, azonban a Németországból küldött agitátorok a 150.000 argentinai német között olyan zsidóellenes propagandát fejtenek ki, amely teljesen a nemzeti szocialista irányzatba tereli a németiséget. Az argentinai zsidóság átmenetnek tekinti ezt a zsidóellenes hangulatot, amely a németek között dul. A zsidókat mint jó parasztokat, mint kiváló iparosokat, jó kereskedőket ismerik, akik a pusztákból virágzó kerteket varázsoltak és nagy-

szerü ipart, a nehézségek dacára. Argentínában jelenleg fél millió a zsidók lélekszáma. Ebből 300.000 áskénáz és 200.000 szefárd felfogásu. Erős szociális tevékenységet fejtenek ki. Van Talmud-Tórájuk, iskoláik és mindenféle institúcióik. A cionista mozgalom igen erős közöttük és erősen befolyásolja őket.

Stoliart utjába ejtette a dél és közép-amerikai államokat is és meglátogatta ott a zsidó közösségeket. Ott is erős propaganda folyik, német pénzen, aminek — sajnos — van eredménye. Kivételt képez Chile, ahol a zsidóság igen ügyes ellenpropagandával válaszol a hitlerista provokációkra.

Igy él messzi tizezer kilométernyire innen a zsidóságnak egy feltörekvő és még sokra hivatott rétege, a délamerikai zsidóság.

Tizenegy amsterdami szocialista és kommunista

Lapunk már sokszor és sokat irt arról, hogy a zsidóságnak ugyszólván modern tragédiája, hogy a befogadó népek legfelsőbb ügyeibe is beleavatkozik. Már többször hangoztattuk, hogy a legnagyobb bajt a zsidóságra azok a „világmegváltók” okozák, akiknek a mai társadalmi strukturája nem felel meg és egy új társadalom alapjait akarják megvetni. Igen, ők meg akarják vetni és végül minden megvetés benün-

Dreyfus

Sulyos operáció és hosszú betegség után Párisban elhunyt Dreyfus Albert nyugalmazott francia ezredes.

A századeleji eszmei harcok zászlajára kitörülhetetlenül Dreyfus kapitány lángoló betűkkel irta bele nevét. Dreyfus Alfred nevében indult el az a tisztulási folyamat, amely megalapozta a modern demokráciát, de nevével kapcsolatosan száguldott végig a francia városokban az a nyugtalan antiszemita hullám is, amely kitermelte az egész hadjáratot és csatasorba állította korának minden nagyobb gondolkodóját. Ki volt Dreyfus, mennyiben volt közvetlenül része neki a francia történelem legkimagaslóbb fejezetében és milyen erők voltak azok, amelyek érdekében szembeálltak az egész rendszerrel, míg végül felforgatták és átalakították a régi Franciaországot? Hogyan sikerült kétszeri perújítás után likvidálni a Dreyfus-affért és milyen következményekkel járt a per Dreyfusra és Franciaországra? Nem lesz érdektelen, ha ezekre a kérdésekre válaszolva felujítjuk a század egyik legnagyobb horderejű politikai harcát, amely Dreyfus ezredes halálával újra a közérdeklődés homlokterébe került.

Dreyfus Alfred 1859-ben született. Családja igen gazdag elzászi zsidókból állott és előkelő társadalmi állást töltöttek be. Dreyfus katonai pályára lépett, ahol kivételes pontosságával és fegyelmezettisével tüntette ki magát. Ezredében tiszt-társai rossznéven vették tőle, hogy zsidó léttére katonatiszt lett és igen kimérten érintkeztek vele, bár szülei frankofil érzésük dokumentálására adták katonai pályára fiukat, a 70-es háboru után.

A francia hadvezetőségnek tudomására jutott, hogy egy új típusu gépfegyver gyártási titkát elárulták a németeknek. Más gyanus üzemek is történtek, amely nyilvánvalóan amellet szóltak, hogy az ezredben valamelyik katonatiszt kémkedik a gyűlölt németeknek. Az áldozat, akít a korrump katonai szellem kiválasztott magának, Dreyfus volt. Alapos bizonyítékok hiányában, pusztán feltevésekre építve, Dreyfus kapitányt perbe fogták és életfogytiglani deportációra ítélték az Ördög-szigetre, amely egyértelmű volt a lassu halállal.

A forrongó francia közéletet ez a per a véksőkig felcsigázta. Világos volt; justice mord történt! A francia reakciós erők, hogy önmaguk romlottságáról, dekadenciájáról és korruptségéről eltereljék a figyelmet, a jólbevált recepthez nyultak és zsidó-kérdést kovácsoltak a kémkedési ügyből. Ime a zsidók elárulják Franciaországot!

Most már nem is Dreyfusról volt több szó. A francia reakció vivta élet-halál harcot a feltörekvő demokratikus erőkkel Dreyfus ebben a harcban eszközzé vált. A tárgyalás bővelkedeta a tragikus jelenetekben. A hadbíróság zárt üléseket tartott, mignem megszületett az ítélet: életfogytiglani deportálás.

Egész Franciaország felszisszent. És a világ lázban égett. Hiszen ártatlan embert ítélték halálra, mialatt az igazi bűnösöket futni hagyták, hogy igazolást szerezzenek ják bűnös játékokat az emberi jogok és az a hamis eszmék számára és folytatni tud az igazság ellen.

A Dreyfus per véget ért, de a „Dreyfus-affair” még csak most vette kezdetét. J'accuse!... kiáltott Zola, a francia szellemi élet legkimagaslóbb vezére, akinek írásai már akkor ellenállhatatlan si-

kerrel járták meg a művelt világot. Vádo-
lok! irta Zola és a bizonyítékok hosszú sorával igazolta be, hogy a hadbíróság hamis vád alapján ítélt el egy ártatlan embert. Zola mellett itt állott Franciaország minden elfogulatlan és józan gondolkodója. Az író az államügyészség perbefogta. Zola a tárgyaláson is kijelentette, hogy valóságos összeesküvés alakult ki Dreyfus bűnösségének hirdetésére. Most tűnnek fel a későbbi Franciaország legnagyobb és legkiválóbb politikai és szellemi életének vezetői. Clemenceau, Painlevé, Anatole France mind ott állnak Zola mellett, hogy hirdessék Dreyfus ártatlanságát.

Zola ellen hivatalos hadjárat indult. Zola megvádolta Franciaország urait. A tárgyaláson kihallgatják Dreyfus bűnösségének kérdésében Zorlinden tábornok hadügyminisztert is, akinek Painlevé nyiltan szemében mondja hogy hazudik. Zola egyévi börtönre ítélt a bíróság, aki a büntetés elől Londonba emigrált és onnan irányítja a Dreyfus ügy szálait. Franciaország. Dreyfus után számuzi legnagyobb fiát, hogy leplezze a reakció urainak bűnös üzemét. Ez az ítélet újra mélyen belenyult a darázs-fészekbe. Uccai harcok, felvonulások, hirlapi és könyvcsaták jelzik a nagy történelmi ügy mértföld köveit. Kormányok bukznak meg Dreyfus kapitány elítélése miatt.

Piquart ezredes, a vezérkar kémelhárítási osztályának vezetője, közben újra áttanulmányozta az egész ügyet és szintén arra a megállapításra jut, hogy Dreyfust mesterségesen konstruált hamis vád alapján ítélt el a hadbíróság. Amikor ezt nyilvánosságra hozza, letartóztatják. De letartóztatják Henry vezérkari ezredest is aki a fogságban öngyilkosságot követ el. Most már egyre világosabb lesz Dreyfus ártat-

ket zsidókat ér, világnézetre való különbség nélkül. Most Amsterdamban választottak be 11 zsidó tanácsost a 45 közé, akik ennek a nagy és modern városnak ügyeit intézik. Ezek a tanácsosok nem mint zsidók kerültek oda, hanem mint egy-egy politikai párt exponensei. És pedig szélsőséges pártok megbízásából. Természetesen itt is van a jóindulatú és békés hollandok között nemzeti szocialista érzelmű ember. Vagy mondjuk érthetőbben: antiszemita. Régebben nagyon rezelvtáltak voltak politikai tekintetben a hollandiai zsidók. Most azonban élénken érdeklődnek a belpolitika iránt. Ma még nem nagy az antiszemitizmus ott. De nem volt erős Németországban sem. Amíg az akciók reakciót szülnek. Zsidóellenes akciókat. Már most kiáltanak Amsterdamban: a zsidók tönkreteszik a mi szép Hollandiánkat. Értsd zsidók alatt a kommunistákat. Értsd: kommunisták alatt a zsidókat. Identifikálják őket. A hollandi nép toleráns. De csak addig, amíg nem heccelik. Bizonyos, hogy semmiféle antipátiát nem ébresztett volna Amsterdamban, ha a 11 embert, mint zsidót választották volna be a városi tanácsba. De nem mint kommunisták. Nem mint pártvezérek. Ezek nem tesznek jót a hollandi zsidóságnak. Sőt! Rossz szolgálatot tesznek. Nagyon rosszat. Miért ez a politizálás? Hát nem látták a világ zsidói, mint fizették vissza a németek, meg másutt is. Nem érdemlik meg a világ népei, hogy a zsidók mártírumot szenvedjenek értük. De legfőképpen nem érdemlik meg a zsidók, hogy ártatlanul szenvedjenek, amiért 11-en „világmegváltók” akarnak lenni Amsterdamban. Tizenegyen Amsterdamban és többen, vagy kevesebben — másutt..

A „költők és gondolkozók” népe

Hogy a „Volk der Dichter und Denker” hova jutott, azt szépen illusztrálja a könnigsbergi „Preussische Zeitung” június 30-iki száma. Azt írja a lap, hogy egy „utálatos zsidóköltyök” táblával a hátán ment

lansága. Különösen amikor Walsin—Esterházy őrnagy akinek igen gyanús a viselkedése, megszökik és nem is nagy összegért felajánlja, hogy bebizonyítja saját bűnösségét és az elítélt kapitány ártatlanságát.

Ötvenkét hónap után kerül sor az első perújításra. Labori híres ügyvéd ellen merényletet követnek el. A tárgyalás vége felé már egész Franciaország meg van győződve Dreyfus ártatlanságáról. A hadbíróság presztízse megóvása céljából ennek dacára tízévi várfogságra ítéli Dreyfust, de tudomására hozza, hogy kegyelmi kérvényét kedvezően azonnal elintézi a köztársasági elnök.

Ekkor került sor a Dreyfus ügy legdrágább fordulatára. Dreyfus mellé állt nagyságok ellene vannak annak, hogy Dreyfus kegyelemért folyamodjon. Ez olyan kompromisszum, amelyet a történelmi méretűvé növekedett ügyben árulás elkövetni. Nem kegyelem, hanem felmentés kell! visszhangzik Páris uccáin. De Dreyfus, aki nem akar több harcot, aláírja a kegyelmi kérvényt és ezzel maga ellen hangolja az oldala mellé állt pártot. Tragikus emberi sors! Amikor végre barátai hozzásegítik a szabadsághoz, akkor éppen barátai az elsők, akik elfordulnak tőle.

De a tisztulási folyamat a francia politikai és szellemi életben egyre folyik tovább. A polgári demokrácia erői előrenyomulnak. A hadsereget teljesen újjászervezik és kiirtják a reakciós és korrump erőket.

1903-ban rendelik el újra a Dreyfus-per második perfelőételét és 1906-ban a semmitörvény jogerősen érvénytelenítette a hadbíróság ítéletét, leszögezve, hogy Dreyfus minden kétséget kizáróan ártatlan.

Ekkor külön törvénnyel visszahelyezték Dreyfust aktív katonai szolgálatba,

végig az uccán, amelyet egy nagy tömeg kényszerített rá. Ezen a táblán az állott: „Én vagyok az a zsidó, aki fürdőrüha nélkül egy német leánnyal fürödtem.” A tömeg a legválogatottabb szidalmakkal illette a fiut és hahota, gúnyos nevetés közben ment a tömeg a város uccáin. Amikor egy uccakereszteződéshez értek, a fiu szökni próbált. Egy házba akart bemenedni, mert nem bírta már a sok gyalázkodást, de elcsípték és akkor félholtra verték. Végül a rendőrség „védőőrizetbe” vette. Azt írja továbbá a lap, hogy remélhető ezek után, hogy a „szemtelen zsidó kölykök” békében hagyják az árja nőket. Mert ha nem; akkor jöhet nap, amikor a fél hitközségeket fogják ilyen táblákkal kergetni az utcákon. És attól reszkessenek a zsidók.

Ez a gondolkodók népe?

Vagy ahogy azokkal bántak, akik visszajönnek Németországba néhány napra,

hogy ügyeiket intézzék és mégis koncentrációs táborba viszik őket? Nőket és férfiakat külön-külön táborokba. A zsidók tragédiájához tartozik, hogy vannak szerencsétlen emberek, akik külföldön jártak, ott elhelyezkedni nem tudnak és visszatérnek. Külföldi lapok írják, hogy egy zsidó újságíró egy évet töltött az internáló táborban. Azután külföldre ment. Nem tudott megélni. Visszatért és bejelentette, hogy hajlandó hat hónapot újra táborba tölteni, csak utána maradhsason az országban. De nem egyeztek ebbe bele. Nem akarták ott tartani. Mert kérte. Kiutasították. Most újra vándorol a nagyvilágba. Amíg egyszer, valahol, egy sötét elhagyott udvari szobában, valami nagyvárosi nyomortanyán mérget vesz be, vagy revolvergolyót röpít agyába. Mert „Volk der Dicher und Denker”-ből „Volk der Richter und Henker” lett..

Egy igazi szentéletű férfi őszinte megnyilatkozása

A déji főrabbi palesztinai utibeszámolója nagy szenzációt keltett Erdélyben

Paneth Chaim deji főrabbi Palesztinába utazott néhány héttel ezelőtt és most, hogy visszatért utjáról, beszámolt a látottakról, a deji zsidóság páratlan érdeklődése mellett. Paneth Chaim főrabbit, akit hívei rajongásig szeretnek és akinek nevét, jámborságát a legnagyobb tisztelettel emlegetik ugy tudós, mint laikus körökben, megérkeztek ezrel fogadták hívei, kifogták a lovakat kocsijára elől és táncolva, énekszóval kísérték a városba, lakásáig.

Paneth főrabbi távol állott a Palesztina gondolatától, csak annyiban élt benne a Cion szeretet, amennyire minden szentéletű jámbor

férfi, aki napjában többször fordul a Szentföld felé és emlegeti imáiban, szeretheti és tiszteli a Szentföldet. Most, hogy megnézte az országépítést, a legnagyobb lelkesedéssel beszélt a látottakról. Azt mondta többek között, hogy ne várjanak hívei tőle politikai nyilatkozatokat, mert amit mond az nem pártpolitika. Ha vannak Palesztinában kivetni valók, arról megmondták már véleményüket a „gdolé hador”. De viszont minden vitán felül áll, hogy Palesztinára a zsidóságnak égetően nagy és sürgős szüksége van. Nincs erő, amely az építést fel tudná tartóztatni, nincs vihar, amely az eredményeket elsöpörhetné. Keresni kell tehát az erdélyi vallásos zsidóságnak is annak lehetőségét, hogy a folyó munkába minél intenzívebben bekapcsolódhasson.

Beszélt arról is a tudós főrabbi, hogy járt a kolóniákon is és látta, ahogy az uzsozásoknak csufolt gettózsidók mennek az eke szarva után, hogyan vetnek, aratnak és hogyan forgatják kezükben a malteroskanalat.

Járt Tel-Avivban is, ahol 140 beszédre van. Felkereste ezeket és mindegyikben tanultak, tanítottak, elmélyültek a zsidó tudományokban, szent áhitattal. Hogy az ifjuság egyrésze vallástalan, annak nagyrésze a szülők az okai. Ha vallásosságban nevelték volna őket, nem volnának vallásból kivetkőztek.

Ne várják, hogy rosszat mondjak az Erecről, nem akarok a „möraglim”-ok bünébe esni.

Nem kíván polemizálni azokkal, akik csak rosszalják az új építés munkáit, annak vallásbeli okai miatt. De ha Izrael nagyjaját úgy érzik, hogy vannak Erec-Jiszraellel kapcsolatosan megoldatlan kérdések, akkor üljenek össze, tegyék meg a kezdeményező lépéseket, hogy megoldják ezeket a kérdéseket.

A deji főrabbi beszámolója nagy feltűnést keltett Erdélyszerte. Mindenfelé örömmel kommentálják, hogy egy szentéletű, tudós férfiunak megnyilatkozása ez, akiben és lobog a zsidó föld iránti szeretet és tudja, érzi, hogy a hibákat és esetleges tévedéseket nem szitokkal, hanem szeretetteljes közlekedéssel lehet legjobban kigyomláni. Bizonyos, hogy Paneth Chaim főrabbit az „erdélyi zsidó közvélemény” körök támadni fogják beszédéért, de viszont mellette áll szeretetével az egész erdélyi zsidó közvélemény.

Az erdélyi ortodox Központi Iroda kulisszatitkaiból . . .

Hogyan alakul át egy erkölcsi testület üzleti vállalkozássá?

Miképpen lesz zár-számadásból -- zárt-számadás?

Jeleztük azt, hogy tovább foglalkozunk az Iroda körüli szomorú és szegyetlenjes eseményekkel és a tények, számok és bizonyítékok kerülhetetlen erejével fogunk rámutatni arra, hogy az erdélyi orth. izr. Központi Iroda nem egyéb, mint egy érdekcsoport üzleti vállalkozása, amely a naiv közönség hitét és vallásosságát a maga önös üzleti céljaira használja fel. A jelenlegi orth. Központi Iroda távol került attól, amiért alakult. Ideig-óráig sikerült még a látszatot fentartani, hogy az erdélyi zsidó közvélemény azt hihette, hogy itt az ő érdekeinek védelméről lehet szó. Ugy gondolta, hogy kell lenni egy fórumnak, amely fenntartja a nexust a felsőbb hatóságokkal, amelynek utján a miniszteriumoknál kellő eredménnyel lehet intervenálni, amikor a kollektivumot sérelem éri. Ez azonban a távol idők emlék-ködébe vész el, mert a valóság az, hogy az Iroda jelenleg nem egyéb, mint kimondott üzleti vállalkozás azzal a különbséggel, hogy míg más kereskedelmi vállalat nem használja fel a vallást cégérnek és nincs monopolisztikus helyzetben, addig az orth. Iroda jelenleg nem cselekszik egyebet, mint különleges helyzetét kihasználva, azon igyekszik, hogy minél több pénzt préseljen ki a zsidó nagyközönség rovására.

Amikor Wezel Albert turdai főrabbi került az Iroda élére, azt hittük, hogy áskénaz beállítottágánál fogva és kulturált lényét tekintve, valóban az lesz az orth. Iroda, aminek lenni kellene. Azonban a nehéz gazdasági viszonyok lehetnek okai annak, hogy ettől az utjától eltért és egyéni és családi érdekei védelmére és istápolására, teljes mértékben önös célokra engedi felhasználni az Irodát. Ma az a helyzet, hogy Teitelbaum Joel satmari főrabbinak cesaromániája van és azon igyekszik, hogy az ál-chasszidizmus vegye át az egyeduralmat Erdélyben. Ezek az uralmi vágyak sikeresen találkoznak a Wezel-család anyagi érdekeivel. Egymást kiegészítik. Mint minden „rendes” vállalkozásnál, az érdekek összehangolásán sok múlik. Lesz alkalmunk részletesen rámutatni arra, hogy a vallás és Tóra nevében hozott határozatok, soha semmilyen körülmények között nem az önzetlenség, hanem az érdek mozgatja. Vagy a satmari csoport érdeke, vagy az a konzorcium, amely lassankint minden irányban kinyújtja csápjait és mert hála az égnek, elég széleskörű és elég sokan vannak, mindenhova jut belőlük. Van rabbi-csoport, amely állandóan a jó állásokat akarja, van a családnak sajtója, amely egyeduralmat akar, van a családi érdekközösségnek külön chechserre vágyó, azt adminisztráló különítménye is. És ezek spiritus rectora, feje és irányítója maga az orth. Iroda adminisztrációja, élén Wezel főrabbiával és Rosner titkárral, akinek személyével és szerepével még röviden foglalkozni fogunk, akik minden erejükkel azon vannak, hogy az „érdekközösség” minden vonalon hozzájusson azokhoz az előnyökhöz, amelyeket más egyszerű zsidó halandó elérni nem tudhat, mert hiszen fűszerkereskedésben, vagy rőfösüzletben nem lehet iszurokkal, meg chéremekkel dolgozni, az mindenki számára nyitott pályá, de az erdélyi orth.

Központi Iroda monopolisztikus helyzetét felhasználva, teljesen üzleti alapokon dolgozik és az kormányengedély cégére

alatt, kimondottan üzleti alapokon álló „holding” társaság, amely az érdekek kapcsolódásának titkos összetegő ereje által mindinkább elfoglalja azokat a pozíciókat, amelyek a vallás érdekében, a hitközségek érdekében, nem pedig egy kis társaság javáért kellene sulvt jelentenek az erdélyi orthodoxiában.

Zárszámadás, vagy zárt-számadás?

A tárgyra térve, lássuk csak, hogy mi van az Iroda költségvetésével és zárszámadásával. Tudtunkkal és a világon bevett szokás szerint, minden közintézmény köteles nyilvánosan elszámolni azokkal a közpénzekkel, amelyek kezelését rábízták. Így van ez az egész világon, így volt ez nálunk is, amíg az Iroda ezen a téren be nem hozott forradalmi újításokat. Minek is lehetne nevezni ezt másnak, mint forradalmi újításnak, hogy 300.000 erdélyi ortodox zsidónak össze fogó szerve, nem megy a nyilvánosság elé, azzal, hogy

ennyi pénzt kaptam a kormánytól, hitközségektől, chechserékből stb. és ebből a bevételből, ennyi meg ennyi volt a kiadás.

Ezt nem teszik, hanem a zárszámadásból. Zárszámadást csinálnak. Elzáriák a nyilvánosság elől, mert bizonyára van sulvos takargatni valójuk. Mi megértjük, hogy lehetnek egy közösségnek diszkrecionális kiadásai, amelyek nem tartoznak a nagyközönség elé.

De hogy egy ilyen milliós büdzsével dolgozó közösség, mint az Iroda, mindent titkosan kezeljen, az már gyanús és érthetetlen.

Illetőleg nem gyanús és nem is érthetetlen, ha az ember egy kicsit mögéje néz a dolgoknak. Mert miképpen is lehetne, nyíltan megmondani az erdélyi szenvedő, ezernyi bajjal küzdő kis zsidónak, hogy azért fizetsz 3 lejjel többet az Irodának a pészachi cukorért, mert az elnök ur vejének sokat kell járni Bucurestibe az elnök helyett, hogy így az előrehaladottkoru elnök ne veszítse el az ezért járó általányát. Sokat kell utazni, gyanús és érthetetlen ügyekben, amikor jogtalan comisia interimarek és egyebek ügyében járhatnak. Kinézik a miniszteriumokból, mert tudják, hogy minden intervenció mögött, egy kis „üzlet” húzódik meg. Közben azonban elintézi ott az ő kisded privát ügyeit is, az erdélyi vallásos zsidóság kontójára.

Vagy azért fizetsz Te erdélyi zsidó 50 banit minden kiló hus után, amit egész éven át fogyasztol, mert bőségesen kell fizetni tisztiteidijakat, hogy annak a korifeusait és hozzártartozóit etartsd. Továbbá azért mivel az elnök-főrabbi családi érdekelttségéhez tartozó sajtóorgánum is sok

pénzt emészt fel. Ha nem is fizetsz elő az Iroda lapjára, ha nem is olvasod, kedves erdélyi testvérem, amikor lust veszel, vagy gabella-jegyvet váltasz, vagy husvéti cukoropogatsz, fizetsz neki, szubvencionálsd.

Ebből a kis cukorügyből és gabella pótyegyéből 800.000 azaz nyolcszáz ezer lejt vételez be egy évben az orth. Központi Iroda, amelyből az utolsó banitig minden adminisztrációra kell. Hát még hol vannak azok a horribilis összegek, amelyeket a miniszteriumoktól vesz fel az Iroda azzal a céllal, hogy az kiossza a hitközségek között.

Igaz ugyan, hogy ezt — főleg kisebb hitközségek rabbijai és elnökei előtt — mint mézesmadzagot végighuzza szájukon az Iroda, valahogy így: kapni fogsz maid a miniszteriumtól nekünk juttatott összegből, amiből egy kissé helyre lehetne billenteni a megintgott hitközségi büdzsét, de első feltétel, hogy „jó fiu” kell legyél. Jó kell légy akkor, amikor az Iroda választmánya, vagy más tanácsa összeül és határoz, a carei, satmari ügyekben, vagy más kérdésekben, mint „sajtó” stb. ott ahol vagy Teitelbaum Joelnek és érdektársainak, vagy Wezel Albert főrabbinak és családi házának érdekei ezt kívánják. Ha nem, úgy felkopik az állad, szerencsétlen, megnyomorított hitközség, vagy nélkülöző kultusztisztviselő a subvenciótól. Jön annak, vagy elszámolása, vagy teljes megvonása.

Nem lehet a zárszámadást másképpen, mint zárszámadást kezelni, mert másképpen lehetne eltitkolni azt, hogy ezek a pénzek, amelyeket a miniszterium kifizet, alig jut vagy esetleg semmi sem jut a hitközségeknek. Vagy miképpen lehetne azt másképpen csinálni, hogy ezentul a pészachi lisztet is „központosítják” egy lugoji malomba, ami természetesen ezáltal szintén drágább lesz néhány lejjel per kiló.

Te, szegény nyomorgó, kinlódó erdélyi zsidó ortodox testvérem, ezentul minden pászkaünnepén is adózol a szent erdektársaságnak. Nincs cukor, nincs hus, nincs kóser csokoládé, de nincs savanyucet sem, meg barnára sült pászka sem, amelynél ne adnád le pénzedet, amit után nem tudhatod, ki profitál. Csak azt láthatod, hogy hitközséged egy banit sem kap abból, amit így befizetsz, sem abból, amit a miniszterium kiutal.

Ellenben, ha egy hitközség kebelében el szeretné dönteni, hogy ki legyen elnök, rabbi, vagy talán gabbed is, akkor jön az Iroda, igen, jön az Iroda és azt mondja:

Neked, egyszerű áldozat, csak egy kötelességed van: fizetni, fizetni, fizetni. Hogy ki legyen a hitközségedben a vezér? Azt mi

Május 15-én megnyílt

Bikszád gyógyfürdő

(Románia Karlsbadja)

javálva híres orvostanároktól az összes gyomor, bél, epekő, cukor, máj, hólyag, prostata és gégefő megbetegedéseknél.

Rendkívül olcsó szoba és étkezési árak

Külföldieknek ingyen fürdővizum. A CFR vonalain 50 %-os kedvezmény. A halmei Salamon bérlő a kóser vendéglőt. — Strandfürdő, szénsavas, sós, kénmáj és ásványvíz fürdők, inhalatorium és hydroterápia. Prospektust készséggel küld a fürdő BICSAD (județul Satu-Mare) Telefon: Satumaren 241. Biesadon 6.

döntjük el, mert nekünk tudni kell, hogy hozzá tartozik-e vagy sem? Hozzá! Vagy a Teitelbaum szárnyhoz, amely az erdélyi zsidó közéletben a tüzéséget és tankot jelenti, vagy pedig a Wezel-családhoz, amely a proviantra tette rá a kezét, tehát a trént és „ezredkasszát” kezel.

Hát az ifjusággal mi lesz?

Közben a fasnadi 370 bocher, meg a sarmari, meg az iclodi, cluji, oradeai bocher éhen veszhet. Apropos Iclod. Ott, ahol a bocherekből produktív iparosokat akartak nevelni, nem képes fentartani magát, mert ezekből a pénzekből, erre a célra egy bani sem jut.

Az elnökön és családján kívül. Rosner főtitkár és Glück altitkár, valamint Sinai Seif mitläufer félmilliót meghaladó összeget színpantának fel évente az orth. Központi Irodától. De ezek keveslik még azokat a százezreket, amelyet jelenleg kapnak az Irodától és újabb javításért fordultak a központi bizottsághoz.

Ebből a horribilis összegből boldoggá lehetne tenni, Erdély valamennyi jesiváját és Talmudot tanuló ifjuságát.

Nem beszélünk mi arról, hogy orvosnövendéket, vagy ügyvédjelölteket istápoljon az Iroda, de a vallásos zsidó ifjuságnak sem jut egy bani sem. Erre nem jut és ezért nem láthatja az erdélyi közvélemény, hogy millióival mit csinálnak. Nem is láthatja, mert akkor 24 órán belül a felzudulás ereje elsöpörné őket onnan, míg így nem tudhatják, mi folyik titokban az Iroda szent cégére alatt.

A vallás, a hitközségek, az intézmények javára és istápolására kellene szolgálna az orth. Iroda és a valóságban nem egyéb, mint egyszerű érdektársaság, amely a maga jól felfogott érdekein kívül, mást nem ismer.

Példa erre az ecet-kérdés is

Elmentek az ecetgyárosok az orth. Irodához és kérték, hogy intézzék el Bucurestiben, hogy a kóser ecet-esszenciához megfelelő szeszt kapjanak. Erre az orth. Irodánál Wezel Albert elnök, lapkiadó vejehez küldte őket, aki csak úgy volt hajlandó eljáráni az ügyben, ha az Iroda elnökéhez közelálló lapnak 15.000 leit adnak. Az elnöki vő, aki az ecetgyárosokat meglátogatta, pörül járt, mivel ezek nem voltak hajlandók fizetni, mégis sikerült neki bizonyos költségeket felszámítani és azon a címen, hogy Bucurestiben eljárt, kisebb összeget mégis kapott. Tekintettel arra, hogy az Irodának Bucurestiben öszszeköttetései nincsenek, a bucurestii rabbinátus utján próbálkozott eredményt elérni, ez azonban nem sikerült. Mégis szeretne volna az ecet savanyúságát, egy kis jövedelemmel a maga számára megédesíteni. Tízert ön azóta ebben a lapban állandó „figyelmeztetés”, hogy a vallásos zsidók ne használjanak ilyen meg ilyen ecetet. Természetesen az egyszerű hívek nem főznek többé ilyen ecetet, pláne akkor, amikor tudják, hogy most már azért savanyu az ecet, mert a lap nem kapott 15.000 leit. Ez csak egy kiragadott példa, mert hiszen többihez lapunk terjedelme egyszerre nem volna elég. De rákerül még a sör. Egyet azonban még el kell mondjunk.

Miért éppen a berbesti?

A gyéresi rabbiság kérdésében évek óta ádáz harc folyik a turdai főrabbi (egyszerében központi irodai elnök!) és a ghiresi dajen között. Wezel főrabbinak sikerült elérnie, hogy dintóra elé kerüljön a dolog és annak elnöke a berbesti rabbi lett. Már most,

hogy a berbesti rabbi jóindulattal kezelje az orth. Központi Irodai elnök szempontjából az ügyet, mindent elkövet, hogy a berbesti rabbi részére országos szempontból előnyöket biztosítson, a kéz-kezet mos elve alapján. Ezért támogatja a berbesti rabbit, hogy careli főrabbivá választassék és ezért adott ki iszurt az Iroda utján a legálisan megválasztott Horovitz főrabbi és hitközsége ellen, ezért biztosította a berbesti rabbi intervenciójára, annak násza, a Reghinben lakó szoliceri rabbi részére, ugy az oradeai, mint a cluji orth. hitközségekben levő választott bíróságnál az elnöki pozíciót, amely egyidejűleg a berbesti rabbinak az elfoglalt választott bírósági tisztsege által, a család számára százezreket jövedelmez (min bairer).

Ezzel szemben a berbesti rabbi, a már évek óta elkészült ítéletet, addig nem akarja kiadni a turdai főrabbinak, és állandóan huzza annak kiadását, amíg Wezel turdai főrabbi utóda, Adler József sighisoarai főrab-

bi (az elnök veje) el nem foglalja helyét és míg ennek helyére Sighisoaran Adler főrabbi leendő veje nem ül be a főrabbi székbe.

Egyelőre csak ennyit, a zárszámadról és költségelőirányzatról, meg arról az „önzetlen” gazdálkodásról, amely ott már évek óta folyik. A szent cégér alatt semmi egyéb nincsen ott, mint üzlet. Egyszerű üzlet, ahol mindent lehet kapni, „kicsinyben és nagyban”. Chéremeket, iszurokat, chechseket, ha kell, mindenre. Ecetre is. Pénzért. Mindent pénzért. A pénz uralkodik ott, ezért olyan kártató híve az „Irodának” Ullmann Abraham is, aki szintén be szeretne társulni ebbe a kitünő jó és neki megfelelő üzletbe.

A vallás, mint jövedelmi forrás. Ez lehet alcíme az Irodának. Csak jövedelmi forrás. Csak tizlet. Még hozzá nem is kicsinyes tizlet. És monopolisztikus is. Egyedárusítás.

Egyedárusítás, amelyet úgy hívnak, a szegény laikus előtt: az orthodoxia védelmére alakult Erdélyi Ortodox Központi Iroda.

Feliratok, amelyekkel a német fürdőhelyeken a zsidókat sértelgetik

Ökölbe szorul a kéz, amikor olvassa, hogy a „nagy német nép” miképpen sérti végig a zsidóságot. Most, hogy a fürdőhelyek ideje van, egész szadizmusával veti rá magát a német nép arra a plakát-haragra, amelyet a védekezni nem tudó zsidóság ellen indított. Aláiban él önzet és az emberi méltóságáról emelkedett fogalmak vannak, az tudja csak felfogni annak a morális lélekgyilkolásnak mértékét, amely ezekben a feliratokban huzódik meg:

Példák, amelyeket egy berlini lapból vettünk:

A pomerániai Ratzebuhr-ban a következő táblát függesztették ki:

— Juden, Motten und Wanzenzucht betreuen diesen Ort auf eigene Gefahr!

Kusei fürdőhelyen, nagy transparensek hirdetik:

— Juden sind in diesen Bädern nicht erwünscht!

Reichenberg-Boydorf helyiségében csak ennyi áll:

— In diesem Ort sind Juden nicht erwünscht!

Königstein im Taunusban, amelyről lapunk is megemlékezett amint a berlini újság írja, csak rövid ideig volt kifüggesztve a tábla:

— Juden — anziehen! valószínűleg azért mert közben a zsidók felöltöztek s eltávoztak a fürdőből.

Danzigban, amely Népszövetségi felügyelet alatt áll, folyton tüntetnek a zsidók ellen. Legújabbban a „Danziger Vorposten” nevű hitlerista újság azt írja, hogy ne engedjék a zsidók fürdését a danzigi tengerparti fürdőhelyeken, mert a fürdők a közönség körében: „Elkel errogen!” Ki kel kergetni őket onnan, azon a címen, hogy orvosilag nem ajánlható a vejük való közös fürdés.

Heubude nevű strandfürdőn, 120 uniformisba öltözött SA hegény odaállott a zsidó fürdőzők közé és körushan énekelték a „Wenn Judenblut vom Messer spritzt” és a felállított hangtölcsérbe belekiáltották:

— Kik a mi szerencsétlenségünk okozói? A zsidók! A rendőrség nem avatkozott a tüntetésbe, bár jelen voltak és végighaligatták. Ezeket a tüntetéseket addig folytatták, amíg a zsidók valamennyien eltávoztak a strandról.

A zsidó szervezetek panaszaj éltek a danzigi szenátusnál, ami azonban mitem ér, mert a szenátus elnöke is hitlerista.

Goebbels megjárta

Londonból jelentük: A berlini „Angriff” londoni levelezőjének, dr Thostnak tollából cikket közöl, amelyben azt írja, hogy a Brightonban létrejött német-angol frontkatonai összejövetelen, a németek „el voltak ragadtatva” amiatt, mert az angol zsidó frontarcosok nem vettek az ünnepségen részt. Különbösen is, írja az „Angriff” a zsidók „unfair” állásfoglalása kellemetlen benyomást keltett Angliában. Ez a híradás, természetesen tendenciózusan adja vissza az angol közvélemény hangulatát. Dr Thost, aki a „Völkischer Beobachter” és az „Angriff” náci lapok angliai tudósítója, minden alkalmat megragad, hogy mint Goebbels szigetországbeli megbízottja, a zsidók ellen uszítsen. Leugatóbb azt írta, hogy az angliai németellenes boykottmozgalmat Moszkvából irányítják, mivel az angol zsidók lengyelországiak és oroszországiak és ugy a moszkvai propaganda részére könnyen felhasználhatók.

Nemrégiben dr Thostot meghívta Edward Doran parlamenti képviselő, aki közismert Hitlerbarát, hogy hallgassa végig az országban megtartandó beszédét. 40 percig szónekelt és a beszéd lényege az volt, hogy a zsidók magukhoz ragadták Németországban a hatalmat, de Hitler visszavette tőlük. Az ugynevezett „rémségek” nem fordultak elő. Például az a táblával a nyakában végigvitt zsidó esete Münchenben, nem egyéb, mint egy oxfordi „diákvicc”.

Doran képviselő ur azonban megjárta dr Thosttal együtt Procter őrnagy képviselő, J. P. Morris kollégája támogatásával, a kö-

vetkező javaslatot tette a parlamentnek; amit nagy tetszénnyilvánítás közben el is fogadtak: „Ezen az ülésen összegyűlt képviselők a legnagyobb sajnálattal észlelik azt a bánásmódot, amelyben a németországi zsidók a kormányuk által részesülnek. Ez olyan tény, amely egyáltalán nem elősegíti annak a viszonynak, amely barátsággá fejlődhetett volna az angol és német nép között”.

Kérjük mindenütt az

»ALBA-IULIA«

antiszeptikus pipere szappant

Kézmosáshoz nasználjuk az olcsó és kiváló minőségű medve védjegyű

»URSUS« szappant

Gvártja:

Breckner János r.-f.

Alba-Iulia

Trencsénlepic

fürdő a nemzetközi rheuma elleni küzdelem élén halad. Olcsó pausákkurái minden beteg számára lehetővé teszik a thermális fürdőkúrát: rheuma, köszvény, ischiasz, neuralgiák ellen és visszérgyulladás utáni állapotoknál. Információk a Fürdőigazgatóság úján.

HIREK

A „Népünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrá megjelelésével engedjük meg.

Naptár 5695

Péntek: Tammuz 18. Július 19.
Szombat: Tammuz 19. július 20.

Heti szidra: פנחם
Heti haftora: דברי ירמי' פרק 6

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 8'10
gyertyagyújtás 8 15
Istentisztelet kezdete 8'20.
Szombat befejezése 9'10.

A programk. etbe tartalom is kell!

Néhány szó, a mizrachisták erdélyi konferenciájához

Irta: Wasserstrom Sándor.

Július 21-ike talán fordulópont lesz az erdélyi mizrachizmus történetében. De nem azért, mert újból összegyűlnek a delegátusok, a további célkitűzések megvalósítása érdekében, de meg azért sem, mert talán új programra volna szüksége a mizrachizmusnak. Mozzalmunknak mélységesen sok és alapos irányelvei vannak. Mozzalmunk célkitűzései s a megvalósításuk meg vannak, csak a megvalósulás lendületét segítsük elő, hogy mielőbb célhoz érjünk. A programot megadták nekünk. Ez a legszebb, a legjobb, ami egy igaz zsidót eltölthet. Oly régi, mint zsidóságunk, népünk, szent vallásunk és szent földünk. Van benne hallatlan ragaszkodás a nemzeti eszméhez, a vallási tradícióhoz és lángoló szeretet Palesztínához. Csak ki kell tölteni a kereteket! Mi nem foghatjuk át az egész világot, csak egy láncszem lehetünk. De az viszont tőlünk függ, tőlünk erdélyi mizrachistáktól, hogy a zsidó világ előtt, rozsdás, alig valami erőt jelentő széjjelszakadó láncszeme e világmozgalomnak, vagy fényes, nagy kohézionális erőt jelentő acél-láncszem leszünk-e.

Engedtessek meg nekem, hogy megmondjam őszintén: ma úgy látom, hogy az erdélyi mizrachizmus, egy rozsdás láncszemhez hasonlít. Rozsdás azért, mert néha megfellebbezett hivatásáról és nem nézte, hogy egy láncszemnek olyannak kell lenni, amely hiába kis hányada a nagy „húzórőnek”, amely hivatott arra, hogy a zsidóság kátyuba jutott szekerét egész Palesztínáig kírantsa, hanem öncél lett a „láncszem”. Rozsdás azért is, mert az összetartó kis atomok is megannyi öndólló szerepet követelnek. Minden egyes mizrachista atom, azt hiszi, hogy a nagy mű megvalósulása attól függ, hogy „neki” mi a beállítottsága a gigászi műhöz. „Én” mit mondok erről, „nekem” mi a nézetem, „én” mi lehetek ebben, melyik csúcsponton nem teljesítek majd csúcsteljesítményeket. Mindenki kapitány akar lenni és senki sem közlegény. Mindenki parancsnok és senki sem diszciplinált alárendelt, ahogy azt a mozgalom megkövetelné. Hogyan nézhet hát ki az „erdélyi láncszem” ezek után? Ugyebár rozsdásnak! Igen, az öregek szembenállanak a „fiatalokkal”.

De nem a nemzedékek között fennálló természetes ellentétek határozzák meg ezt a szembenállást, hanem inkább az, hogy a fiatalokból kivesszék a tisztelet érzése, az öregek pedig nem nagyon szolgáltatnak alkalmat arra, hogy tiszteletet parancsoló legyen magatartásuk.

Az erdélyi láncszem ilyen körülmények között nem lehet összetartó büszke részese.

a nagy összekapcsolódásnak, amelyre oly égetően sürgős szükség van. Pedig vannak gigászi feladatok, éppen most és éppen nekünk, erdélyi mizrachistáknak.

Ki fogja dokumentálni a krakkói mizrahi konferencián, hogy vagyunk? Valószínűleg senki, mert — nincs pénz. Pedig kellene lenni pénznek, ha nem volna oly széjjelfolyó oly furcsa és érthetetlen minden, ami a központok körül történik.

Ki lesz a XIX világgalosszuson a mi reprezentánsunk? Ott, ahol nyíltan vállalni kell azt, hogy az erdélyi láncszem. beletartozik a nagy láncba, amely hallatlanul nagy és ragasztos feladatokra vállalkozott. Pedig ezen a kongresszuson a zsidóság egyik legnagyobb problémája dől el. Vajon a vallás-talan, sokszor zsidótlan „baloldal” fogja-e uralni az országépítést, a maga racionális és radikális világfelfogásával, vagy pedig telítődni fog-e vallási tartalommal, hogy ne történhessenek meg olyan arcpirító vallás-ellenes sértések, amelyek eddig szokásosak voltak Palesztínában. A mizrahi fellépésétől függ, hogy lesz-e megfelelő erkölcsi és lelki tartalom, az országépítésben, vagy csak technikai immigráció lesz-e, egy új modern gálut az ősök földjén és a megszentelt talaion.

Az erdélyi mizrachisták összeülnek és mert tőlük függ, hogy ez a kis láncszem, rozsdás legyen-e, vagy fényes, el kell mondanom a következőket:

Lehet még fényesen ragyogó ez a láncszem, ha azon fogunk igyekezni, hogy a fiatalok lendülete eredményesen kapcsolódjék össze, az idősebb mizrachisták meggondoltságával. Legelőször a mizrachista ifjuságnak kell békejobbot nyújtani, mert a mai baloldarra tért ifjusággal szemben ők a reménység, hogy a zsidó lényeg nem fog elveszni, az ifjuság körében.

Ha ez az összefogás megtörtént, akkor könnyű eldönteni, hogy a Központ hol legyen. Legyen ott, ahol az összbizalom létfontosságú vállalkozás a nehéz és felelősségteljes munkát. Legyen ott és azok kezében, akik vigyázni fognak, hogy a láncszem ne rozsdásodjék, hanem fényesen csillogjon a napfényben és az erdélyi zsidó közvélemény azzal a tisztelettel nézzen a mizrahi mozgalomra, amelyet az jogosan ki kellene érdemeljen.

Ha nem lesz hiány önzetlen megértésben, szeretetben és a nagy feladatokhoz méltóak lesznek azok, akik ezt a szép és nagy jövőjü mozgalmat jelenleg képviselik, akkor bizonyos, hogy lesz békés megértés az ifjusággal, lesz megfelelő garnitúrával rendelkező vezetőség, megfelelő városban. Akkor lesznek delegátusaink, akik méltóan reprezentálják majd a láncszemet és annak fényes összetartó kohézionális erejét.

Van nagyszerű programja és célkitűzése mozzalmunknak. Vannak kitűnő embereink is hozzá. Van lelkesedés is. Van akarat is. Csak mindent, ami széjjel van, össze kell fogni. És így kell tartalmat adni a kereteknek. Ha ez sikerülni fog, akkor „korszakos” lesz a konferencia. Legalább is olyan jelentőségű, amelyet a mai idők megkövetelnek. Mert történelmi időkben él a zsidóság és ezekhez az időkhez kell méltóak legyünk, amikor nagy feladatokra vállalkozunk.

Amidőn „Börochim-Habajim”-mal üdvözölöm a városunkba érkező mizrahi delegátus testvéreimet, sok szerencsét és eredményes munkát kívánok a konferenciához!

Használjon rendszeresen
kellemes illatu

Szt. László

fertőtlenítő szappant, megóvja mindenemü járványos és fertőző betegségektől

— 100 lengyelországi zsidó Délamerikába vándorolt. Varsó. A napokban innen 100 zsidó vándorolt ki Délamerikába, az utlakó rokonságuk segítségével.

— A lengyel városok a vágatási tilalomért. Varsó. A zsidó rítus vágatása ellen újabb támadás történt. A lengyel kis és nagyvárosok szövetsége felhívást adott ki, amelyben arra szólítja fel a városok vezetőségét, hogy juttassanak memorandumot a kormányhoz, amelyben követeljék a zsidók vágatásának betiltását. A városok szövetségének legközelebbi kongresszusa a kérdést napirendre tűzi.

— Vásárt akartak megzavarni lengyel huligánok. Starograd nevű városban a rendőrség bizalmas értesítést kapott, amely szerint a legközelebbi vásáron, amelyen 15000 ember szokott résztvenni, zsidóellenes kilengésre készülnek és a zsidó vásárosokat meg akarják támadni, mint a tavalyi vásárkor. A rendőrség előre őrizetbe vette Alfons Wiczynskit és más három városi polgárt, valamint három huligánt, akik megadták volna a jelt a fosztogatásra. Az előzetes óvatossági intézkedések folytán a starograd nagy vásár minden további zavaró momentum nélkül folyt le.

— A litván kormány zsidó családok ezreit fosztja meg kenyérkeresetétől. Kownó. A litván kormány elhatározta hogy a terménykereskedelmet szövetkezetbe koncentrálja: a kisebb terménykereskedők ezáltal elveszítik kenyérkereseti lehetőségeiket, mert őket kizárják a közvetítésből. Sok ezernyi zsidó család lesz ezáltal keresetétől megfosztva. Ugyanilyen intézkedéseket készülnek hozni a kender-kereskedelemben is, valamint a tej és husiparban is. A litván zsidó terménykereskedők egyesülete gyűlést tartott ez ügyben és egy bizottságot küldött ki annak érdekében, hogy a kormányt más elhatározásra bírja.

— Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

— Gyémántlakodalmi ünnepély Resitán. Meleg zsidó családi atmoszférában ünnepelte az elmúlt vasárnap a közismert, tekintélyes 81 éves resitai kereskedő, Prinz Adolf hosszú, zavartalan házasságának 60 éves évfordulóját. A gyémántlakodalmi pár Prinz Adolf és 76 éves neje, született Deutsch Johanna azok közé tartoznak, akik hosszú életüket mindig a köz szolgálatában állították. Prinz Adolf egyébként Caransebesben kezdte meg élete pályafutását, ahol élénk kereskedelmi tevékenységet fejtett ki, de eközben a zsidó hitéletből is kivette részét. Az ő nevéhez fűződik ugyanis a caransebesi Chevra Kadisa és más zsidó közintézmény megalakítása. Negyven évvel ezelőtt a caransebesi Brebul községbe tette át működési helyét, ahol éveken keresztül az iskolaszék elnöki tisztét töltötte be. Brebulból Resitára költözött ezelőtt 20 évvel, ahol komoly nagykereskedelmi vállalatnak vetette meg alapját, melyben egyébként még most is, magas kora elnére is serényedik feleségével, az igazi zsidó matronával együtt. Az ünnepély különben meghatározott keretek között zajlott le. A gyémántlakodalmi párnak ugyanis megadott, hogy számos gyermekükön kívül felhívott unokáikat és dédunokáikat ebből a felemelő alkalomból ott a maguk körében láthassák. Az ünnepelt fia egyébként Prinz Mihály timisoreai borkereskedő, valamint unokája a közismert Philip László, a resitai cionista helyicsoport agilis alelnöke. Az ünnepelteket az egész Bácság zsidósága szerencsekívánataival halmozta el.

Borsec-fürdő. Megbízható orth. kóser, Hoffmann-féle vendéglő. Átalakult Klein Miksa targu-muresi gyümölcskereskedő betársulása által. Pontos kiszolgálás, jutányos árak.

— **Halálozás.** Tragikus körülmények között hirtelen elhunyt özv. Goldmann Adolfné timisoarai uriaszony 68 éves korában. Özv. Goldmanné igazi előkelő modoru zsidó nagyszony volt, akinek jószágos személye a bibliai anyákra emlékeztetett. Aki ismerte, nagy szeretettel övezte körül, mint ahogy ő is szeretettel övezte az embereket. Temetése szerdán délután ment végbe osztatlan részvét mellett. Ritkán lehet látni a részvétnek ilyen nagymérvű megnyilatkozását, mint özv. Goldmanné temetésén. Ott volt mindenki, aki az elhunyt uriaszonyt ismerte, hogy a végtisztességen biztosítsa a családot mély részvétéről a megdöbbentően tragikus haláleset fölött. Az elhunytban dr. Gábor Dezső elvédésanyját gyászolja.

— **Saját gyártmányu cipőt,** garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál, Oradea, Sas-palota.

— **Eljegyzés.** Néhai Stern Lipót, a brassói orth. izr. hitközség volt elnökének leányát Esztert eljegyezte Balkirs Mózes (Bistrita). (Minden külön értesítés helyett.)

— **A kínai zsidó Cohen generális** Londonba utazott. London. Cohen Mose, a legendáshírű kínai szolgálatban levő zsidó tábornok, akiről számos történet forog a világon közzsájon, Angliába érkezett, hogy Manchesterben lakó szüleit meglátogassa. Cohen London East-End városrészéből származik. Amikor kínai szolgálatba lépett Sun-Yat-Sen uralkodott, akinek testőrségét vezényelte és a nagy kínai reformátor jobb keze volt. A világháború alatt a kanadai expedíciós csapatnál szolgált. Cohen generális nem akart nyilatkozni a sajtónak, sem jövetele céljáról, sem további terveiről.

— **A román kormány és a cionista alapok.** A román kormány megengedte, hogy a Keren Kajemet és Keren Hajjesod által gyűjtött pénzeket átutalassák Palesztinába. Az első 5 millió leit a Keren Hajjesod részére megegyeztek és pedig havonta egy millió lejes részletekben. Az első millió a napokban megy el. A Banca Nationala elhatározta, hogy a romániai Palesztina-exportból befolyó összegek két százalékát visszatárhadják ott, az országban befolyó KH. és KKL. összegek elszámolására.

— **A hollandiai német-zsidó kolónia** ügyében interpelláltak a holland parlamentben. Hága. A parlamentben dr. van Citters képviselő interpellációt jegyzett be, amely szerint kérdezi az illetékes minisztert, hogy a Wieringer-meerpolgerben letelepedett német-zsidó menekültek elhagyják-e a országot, amikor tanulmányaikat befejezik, nehogy az amugy is nagy munkanéki iséget még fokozzák. Dr. van Lidth de Jude miniszter azt válaszolta, hogy a földterület csak 1936. májusáig van bérbeadva. A fiatalembereknek el kell hagyni azonnal az országot, mihelyt tanulmányaikat befejezték. A jövő ősze valamennyien Palesztinába és Délamerikába mennek. S. van den Bergh szenátor szólalt fel ezután és sajnálattal állapítja meg beszédében, hogy mennyire nem akarják megérteni, hogy a „szeresd felebarátodat“ nem frázis. Amikor fajgyűlölet miatt kikergetnek embereket hazáukból, szívesen kell fogadni őket, hiszen nem akarnak letelepedni, hanem tovább mennek, amikor megtanulták azt, amit akartak. Nem lehet igazságtalanságokat elkövetni! — mondotta az emberséges szenátor. A zsidó kolonisták nyugodtan végezhetik tovább tanulmányaikat Hollandiában.

Alakult 1928
Schwartz Menyhértne orth. zsidó
leánynevelő intézete
internátusa

Oradea, strada Ep. Ciorogariu 8.
Beiratás 1935-36 évre megkezdődött
Kitűnő referenciák Prospekust

Fűző és melltartó különlegességek FUCHS MANCI fűzőszalonjában

Oradea, P. Minai Viteazul 11-a
(Ullmann-palota)

— **Az angol gyarmatügyi miniszter válasza Wegdwood interpellációjára.** Az új angol gyarmatügyi miniszter Malcolm MacDonald válaszolt június 27-én Josiah Wegdwood ezredes interpellációjára, amelyet a zsidóknak Palesztinában, Transjordániában és Cyprus szigetén való szabad korlátozás nélküli letelepülése ügyében az alsóházban bejegyzett. Azok reményét, akik várakozással tekintettek az adandó válasza, csalódás érte. „A bevándorlási rendszeren nem változtathatnak“ — közli a miniszter — mivel tekintettel kell lenni „az országgal gazdasági befogadóképességére“. Wegdwood ezredes főleg arra hivatkozott, amikor a korlátozás nélküli bevándorlást kérte, hogy a német zsidókat a jelenlegi kormány ki akarja szorítani az országból és többi európai államokban is megnehezült a zsidók helyzete ugyanígy, hogy a szabad bevándorlás engedélyezése a világ zsidóságának eminens érdeke. Erre az indoklásra válaszolta a gyarmatügyi miniszter azt, hogy első sorban az ország felvevőképessége kell számításba jöjjön. Ami a transjordániai bevándorlást illeti, a miniszter hivatkozik elődjének Sir Philip Cunliffe-Listernek 1935. március 26-án adott felvilágosítására, amely szerint ebben az országban a bevándorlás a helyi viszonyoktól tetetik függővé, amelyet az illető főköormányzó és tanácsosainak felvilágosításai szabnak meg. Ezek a jelenlegi helyzetben nem ajánlják a szabad zsidó bevándorlást. A cyprusi bevándorlást a jelenlegi ottani lakosság döntése szabja meg.

— **Halálozás.** Beregszász néhai nagynevű főrabbiának felesége Hirsch főrabbi anyósa, özv. Schreiber Salomonné, életének 83-ik évében elhunyt. A város zsidósága nak osztatlan részvéte mellett temették el. A templomban, ahova a holttestet szállították, veje Hirsch főrabbi mondott magasan szárnyaló, könnyekig megindító bucsubeszédet. Utána a templom udvarán másik veje Kóhn József, vásárosnaményi főrabbi méltatta az elhunytat. A magas életkort elért matróna mindig mintaképe volt az igazi, vallásos zsidóasszonynak, aki ősei hitének és tradíciójának hű szolgálója volt. Halála nemcsak családjának vesztesége, hanem mindazoknak, akik előtt példaadás volt egész élete.

— **A kanadai kormány nyilatkozata a zsidók bevándorlása érdekében.** Montreal. A napokban tartotta meg a Jewish Immigrant Aid Society of Canada (zsidó bevándorlás segítésére alakult társaság) évi közgyűlését, amelyen a társaság igazgatója J. Paul közölte a konferenciával, hogy a kormány szívesen látja a zsidók bevándorlását. Számos német zsidó már be is vándorolt az elmúlt évben. Zsidók ellen kiadott kiutasításokat visszavonták. A kanadai parlament zsidó tagjai S. W. Jacobs, egy a gyűlésen tartott beszédében kijelentette hogy a kanadai parlament 245 tagja közül csaknem valamennyien szimpátiával viseltetnek a zsidósággal szemben.

— **A danzigi zsidók panasza a Népszö-** vetség előtt. A különböző danzigi petíciók alapos bevizsgálására jogügyi bizottságot állítottak össze. A panaszok között van a danzigi zsidók memoranduma is. A népszövetési tanács jogügyi bizottsága, amely bevizsgálja majd a panaszokat, a következőkből fog állani: Dr. Fritz Fleiner egyetemi tanár, a kör jogi előadója a zürichi egyetemen. Dr. Jan Kloster a hollandi legfőbb törvényszék alelnöke. Dr. E. T. Marks báró, volt svéd külügyminiszter és a legfőbb bíróság elnöke Stockholmban. Ez a jogi bizottság július végén ül össze, hogy a szeptember 5-én összeülő népszövetési ülésen előterjesztésüket megtehessek. A danzigi ügyek előadója a Népszövetésnél Eden főpecsétőr, mint Anglia megbízottja.

— **Dr. Werner szenátor Varsóban,** Varsó. Jewish Agency-nek a Palesztina executiveben kinevezett tagja dr. Werner szenátor Varsóba érkezett, azzal a céllal, hogy a Jewish Agency nem-cionista tagjainak az ottani executiveba való kinevezését elintézte.

— **Ujból betiltották a „Jud Süß“** filmet Bécsben. A Conrad Veidt filmet „Jud Süß“-t néhány hónappal ezelőtt a bécsi cenzura betiltotta. A filmet gyártó cég a cenzura panaszait honorálta és „Jud Süß Oppenheim“ néven kijavítva újból a cenzura elé vitték. Ennek dacára a film előadási jogát nem engedélyezték, mert az „idők nem alkalmasak“ az előadásra. A fő ok az hogy antiszemita részről a filmről úgy emlékeztek meg, hogy az nem egyéb, mint „zsidó propaganda“.

— **Egy zsidó életmentő Hamburgban.** Hamburg. Valamennyi hamburgi lap dicsőreleg emlékezik meg egy Johne Tunes nevű 25 éves zsidó bravurjáról aki a legutóbbi vasárnapon Tanggewächsen nevű fürdőhelyen, élete kockáztatásával megmentette egy 35 éves fuldokló ember életét.

— **Zsidó képviselők az új sejmben.** Varsó. Illetékes krkz véleménye szerint a lengyel zsidóságnak összesen hat képviselője lesz az új lengyel parlamentben. Ebből három cionista lesz, két agudista és egy mint a gazdasági szervek kiküldöttje. Ennek az eredményessége is attól függ, hogy tudnak-e a zsidók egy közös listát felállítani és közös választási bizottságot alakítani. Az új szenátusban való képviselétről az a verzió kering, hogy a kormány által kinevezésre kerülő szenátorok közül két zsidó is lesz és ezzel kapcsolatban két zsidó nevét lanszirozzák: az egyik Prof. Schorr főrabbi, a másik Szereszewszky Rafael volt szenátor.

— **Eljegyzés.** Östereicher Rezsó (Berehovo) és Deutsch Elluska (Presov) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **400.000 zsidó vándorolt ki Lengyel-** országból a világháború befejezése óta wNc York. A HIAS társaság jelentése szerint 1918-tól 1934. végéig 404.020 zsidó vándorolt ki, Lengyelországból, amelyből 360.653 tengerentúlra. 1934. és 1935. között 151.011 zsidó vándorolt ki amelyből 40.661 az Egyesült Államokba, 48.950 Délamerikába, 50.402 Palesztinába. Az európai kontinens több országába való kivándorlás számadatait a statisztika nem közli.

BRATCAN

(Cluj-Oradea fővonalon, a Körös mentén)
kitűnő nyaraló

orth. kóser penzió,
jutányos árban

elsőrendű ellátással kapható

Ladner Sándornénál

Bratca

Bratca

Elsőrendű orth. kóser vendéglő Timisoarán

Az általánosan ismert

Grosz vendéglő

teljesen átalakított modern új helyiségbe
költözött át

Timisoara, Tudor Vladimirescu 11

Tittoni ház mellett, a hiddal szemben

PALESZTINA

Terv. Palesztinának egy arab államszövetségbe való beállítására. Dr Khalidi Jeruzsálem polgármestere, aki a reformpárt vezére, egy programot proklamált, amely szerint igyekezni kell Palesztinát egy megalkotandó arab államszövetségbe tömöríteni. Az iraki minta szerint Palesztina és az angol kormány között szerződés jöjjön létre, az arab Palesztina érdekében. Egyidejűleg a reformpárt programját is nyilvánosságra hozták, amely a zsidó nemzeti otthon ellen van.

Palesztina kormánya egy idő óta rabbinoknak és más egyházi funkcionáriusoknak bevándorlást korlátozta. Egy különleges megállapodás szerint eddig a főrabbinatusi hivatalnak joga volt egyházi funkcionáriusok részére certifikátokat kiállítani, az országban mutatkozó szükséglet szerint. Ezután csak akkor hagyja jóvá ezeket a kiadott certifikátokat, ha igazolják egy hitközség, vagy templom-körzet felvételi levelét. Ez az intézkedés főleg azokat a rabbinokat sújtja, akik Szovjetországból akarnak Palesztinába bevándorolni. Ezért történt, hogy az angol király 70-ik születésnapjára a tel-avivi rabbik szövetsége távirati üdvözlésben arra kérte az uralkodót, hogy Palesztina kapuit újra nyissa meg rabbinok számára, akik a szovjetből akarnak odamenni. Erre a táviratra fel, a palesztinai kormány átiratot intézett a rabbi-szövetséghez, amelyben közli, hogy a kiadott rendelkezéseken változtatni nem lehet. Gondoskodni kell azonban arról, hogy megfelelő állások rezerváltassanak ezek számára és a szerződést feltudják mutatni. Az illetőknek ezenkívül fel kell mutatni azokat a tárgyakat is, amelyek funkciójuknak végzéséhez szükségesek.

Három fogoly megszökött a jeruzsálemi fogházból. Közöttük egy zsidó, akit illegális bevándorlásért 3 évre ítélték el. Az örök üldözték őket de a szökevényeknek sikerült egérsüt nyerni.

A palesztinai narancsexport eredménye. Grapefruitekben és narancsban a legutóbbi szezonban összesen 7.250.000 láda volt az export eredmény, az előző évi 5.500.000 ládával szemben. Az export emelkedése tehát százalékban kifejezve 33 százalékos. A kiszállított ládáknak 6.580.000 láda narancs, 670.000 láda grapefruit és 300.000 láda citrom volt. A felvevő piacok közül a legnagyobb Anglia volt, amely csaknem 5 és fél millió láda narancsot importált, a második: Németország fél millió ládával, Hollandia 355.000 ládával, a harmadik Franciaország 173.000 láda, Lengyelország 161.000 láda, utána Románia, Belgium, Norvégia, Svédország, Dánia, Csehszlovákia, Svájc és Kanada. Anglia 50 százalékkal emelte az ezévi behozatalát, ellenben Németország felé csökkent az export 20 százalékról 6 százalékra.

A palesztinai kormány megbízta Histadrut Hagodim-ot, hogy építsen egy új vízrezervoárt Jeruzsálemben. A jeruzsálemi tanács arab tagjai követelték, hogy a Histadrut alkalmazzon arab munkásokat is. Zsidó oldalról azt válaszolták erre, hogy arab munkaadók sohasem igyekeztek zsidókat alkalmazni. Végül megegyeztek abban, hogy arab munkások mégis kapnak az építésnél munkát és vonatkozik ez további városi munkálatoknál is.

Két arabot, akik egy zsidót meggyilkoltak — halálra ítélték. A nazarethi bíróság két arabot, akik az afulehi Blonder nevű kolonistát meggyilkolták, halálra ítélt.

Köve ember jobban szenved a nagy hősegtől!

DIANA SÖSBORSZESZEL

lehűti, felfrissíti, felüdíti

Metullahba és Safedbe sok fürdővendég látogat el ugyannyira, hogy az összes szállodák és penziók zsufoltak, sőt magánházakban is szobákat adnak ki. Sok új vállalkozás is létesült. A „Hadasse“ egy kórházat is épít, amely főképpen tüdőbetegeket fog ellátni.

A jeruzsálemi városi tanács ez évi bevétele 71.467 fontra van kontemplálva. A kormány 15.000 font szubvenciót ad a városnak.

A birminghami és oxfordi egyetem botanikusokat és zoológusokat küldött ki azzal a céllal, hogy a Hule vidéken kutassanak, mielőtt kiszáritják a mocsarakat. A tudósok azt hiszik, hogy igen érdekes ritka példányokat találnak az állat és növényvilágból.

A ciprusi zsidó település. Famagusta (Cyprus szigete.) Az itteni telekkönyvi hivatal adatai szerint jelenleg 12.000 acre föld van a szigeten zsidó kezekben. A területek nagyrészt még acre-ként 6 fontért vették. A terület kiválóan alkalmas narancsültvényekre, nagyszerűen van vízzel ellátva és mesterséges öntözését főlegessé tesz. Kouklia és Famagusta között van két nagy 2000 acre területű narancsos, amelyek értéke ma acre-ként 30 font. A kormányzat szorítja a narancsültvényeseket, hogy világpropagandát kezdjenek a ciprusi narancsok érdekében, mert a palesztinai ciprus gyümölcsök bevezetettsége nagy konkurrenciát csinál nekik. Amennyiben a kormányzat nem okozna nehézséget, zsidó bevándorlás céljaira kiválóan alkalmas Cyprus szigete, amely közel van Palesztinához és egy zsidó kolonizációra nagyszerűen megfelel.

A Keren Kajemet újabb kolonizációja. A napokban közösen tartottak ülést Jeruzsálemben a Jewish Agency és a Keren Kajemet. executívja Ezen az ülésen elhatározták, hogy újabb kolonizációs tervet valósítsanak meg Beisan környékén Beth Alfa és Beisan között, ahol 300 családot fognak letelepíteni. A terv szerint intenzív mezőgazdaságot akarnak folytatni. Egyelőre ezen a területen az Akiba kibbuz (általános cionista ifjúság Galiciából) amely 1250 dunam földet kap és a „Tel Amal“ (Hasomer Hacair) 1500 dunamot. Az új csoportok a legközelebbi gazdasági év kezdetén fogják munkájukat megkezdeni.

Számos ülésen, amelyet mizrahisták, klall cionisták, zsidó mezőgazdák tartottak, tiltakozás hangzott el az executive ama intézkedése ellen, amely szerint a Histadrut szociálita szellemű iskolát átvette s a Waad Leumi általános iskolahálózatába kapcsolta be. „Nem tűrhető“ — mondották — „hogy egy olyan szervezet iskolái kapjanak legalizációt, amelynek a zászlaja vörös és május 1-ét hivatalos ünnepnek szánta“.

Harc a tel-avivi szerencsétlenségek elkerülése érdekében. A „Davar“ napilap szerint a „Vörös Mogen David“ mentőegyesület jelentése szerint Tel-Avivban 1934-ben 4046 szerencsétlenséghez vonultak ki, amelyből 1344 szerencsétlenség munka közben következett be és 934 uccai szerencsétlenség volt. Ez év első három hónapjában 1563 szerencsétlenség volt. Ez év első három hónapjában 1563 szerencsétlenség történt, ebből 520 munkaközben történt szerencsétlenség és 471 közlekedési szerencsétlenség. Ha összehasonlítjuk az elmúlt év szerencsétlenségeit az ezévével, akkor kiderül, hogy közlekedési bajok százalékaránya emelkedik. A zsidó közvéleményben energikus intézkedéseket követelnek a szerencsétlenségek elkerülése, vagy legalább is csökkentése érdekében.

A haifai kikötőben a tengerpart feltöltése folytán utvonulat nyerne, amellyel a kikötőt nagyobbítják. Ezen a területen üzleti házak részére a kormány 75 évre bérbead területeket. Az aukción rendkívül nagy érdeklődés nyilvánult meg, úgy hogy a kormány igen magas árakat ért bérleti díjakban.

Az új rádióállomás vezetőségi tagjává nevezték ki Ábrám Katznelson, a Waad Leumi executívjának tagját.

Junius hónapban 4186 zsidó bevándorlót regisztráltak. Az egyes kategóriákról még nem érkezett be részletes jelentés.

A Bne Brak szombattartó egyesület tagjai megtámadták Fetch Tikvah közelében Kaplan rendőrtisztviselő autóját, amiért az a szombatot megszegte. Azt kiáltották: „Szombaton nincsenek tolvajlások — nem kell rendőrség!“ Ezzel kapcsolatban számos letartóztatást foganatosítottak.

Kook főrabbi állapota javult. Kook főrabbi állapotában az utóbbi napokban javulás állott be. A palesztinai zsidóság körében komoly részvétet keltett a főrabbi betegsége és örömmel vették az orvosi bullettint, amely szerint a grand-rabbi állapotában javulás állott be.

Gedera és Beer Tuvia között a KKL földjén erőteljesen folynak a talaj javítási munkálatok. Jelenleg kutakat ásnak, ennek befejezte után azonnal parcellázzák 20—25 dunamos területekre. Ez az u. n. „Irgun Menachem“ amelyre eddig 100 család telepedett le 270 lélekszámmal, akik Lengyelországból és Oroszországból, valamint Bessarábiából jöttek.

A Keren Hajjesod megkértszerezte bevételeit Palesztinában. Az 5695 évnél első 8 hónapjában a KH 20.000 jegyzést mutathat fel Palesztinában. A gyűjtött összeg 35.460 fontot tesz ki, amely az előző év hasonló időszakához képest megkértszereződött. Jeruzsálem 5288 font, Tel-Avivban 14.920 font, Haifában 7471 font gyűlt össze, ezenkívül még számos helyen. többek között 11.212 munkás jegyzett 9381 font értékben és 1121 német bevándorló, akik 6300 fontot jegyeztek.

Jégszekrények,

minden nagyságban legolcsóbb áron **Standard vasbutor-gyár, Str. Aurel Lázár 10.** (Fogházműhely)

A satmari hitközség kettéválása befejezett tény

Rendőrség kergette széjjel a satmári hitközség közgyűlését

Mi történik a híres darázsfészkekben?

Egy pillanatra sem pihen el a satmari ortodoxiában a testvérharc. Azok is, akik azt hitték annak idején, hogy a főrabbi szék betöltése után békés és nyugalmas atmoszféra lesz urrá; most már tisztán látják, hogy nem elég a visszavonulás sem, nem elég a beletörődés: mert az ál-chasszidizmus eruptív ereje, amely mindenkor a destrukcióban nyilatkozott meg, csak úgy tudja tömegeit állandóan transzban tartani, ha a viták, veszekedések, verekedések és gyűlölködés mozgató rugóit egy percre sem hagyják nyugodni. Békés, higgadt, korrekt emberek, akiknek az életküzdelmek éppen eleget vesznek el energiájukból, úgy érezték annak idején, hogy vége kell legyen a harcnak, amelyben kimerültek és fejet hajtva az erőszakolt és tüzele vassal keresztülvitt harc után, megkezdtek a beletörődést. De nem bírnak belenyugodni. Nem pedig azért — mert nem is hagyják őket belenyugodni. A teitelbaum mentalitásnak az is egyik ismérve, hogy nekik a saját „presztizsük“ emeléséhez okvetlenül kell, a csendben levő és csak szívükben opponáló öröknek állandó megszegyvenítése. El kell nyomni őket és meg kell alázni a régi „ellenfeleket“, mert a fanatizált tömegnek mákonyként kell ez, amely fétisként imádja, ünnepli az állandósított élet-halál harcra berendezett főrabbit.

Ezek után érthető már azoknak az előrelő, higgadt és komoly áskénázoknak az a lelkük mélyéből fakadó kitörése, amely abban csucsosodik ki, hogy nem bírják tovább az „együttélést“ ezekkel a fanatizált ál-chasszidokkal. Nem bírják és a lappangó ellentek most már végleg kitörőben vannak. Nem bírják tovább és nem tűrhetik tovább, azt a végsőkig feszült atmoszférát, amelyet Teitelbaum Joel főrabbi honosított meg Satmaron. Fuldokolnak tőle, emberi önérzetük, zsidó beállítottságuk ágaskodik, amikor naponta és hétről-hétre fokozódik az a gyűlölködő légkör, amely azt akarja dokumentálni a chasszid világ előtt, (már mint a teitelbaum ál-chasszid világ előtt) hogy ezek a csupaszarcauk, ezek a rövid kabátosak, „nem zsidók“, illetőleg nem azok, akiknek beleszólásuk lehetne a zsidó közösség dolgába. Adót fizethetnek, meg joguk lesz majd az anyagilag teljesen tönkretett satmari hitközséget szanálni. Akkor jól fog jönni ifj. Reiter Mór pénze, meg összeköttetése, meg üzleti tapasztalata, akkor jól jön majd Guth Sándor és a többiek erőfeszítése. A vig-purimhoz nem kellene, csak a fekete péntekhez. De ezek a meg gondolt, a zsidóság sorát szívükön viselő egyéneknek nincs türelmük, áldozati bárányok módjára megvárni a véget. Ők élni akarnak azzal a joggal, amelyet nekik az a megállapodás biztosított, amelyet akkor kötöttek, amikor be kellett engedni a főrabbit Satmar városába.

E bevezetés után lássuk csak mi történt a napokban Satmaron.

Vizit a főrabbinál

Nem olyan egyszerű az ügy, ahogy ezt egy „laikus“ elképzei. Két rétegre osztódik a zsidóság. Az egyik, amelyik kopogtatás nélkül, éjjel és nappal ki- és bejárhat a főrabbihoz. A másik réteg az: amelyik hetekig kell várjon egy audienciára és akkor is pillanatok alatt végezni kell. Négy ur végre elment a főrabbihoz és arra kérték a főrabbit, hogy ne mindig Carei-el törődjék, meg az egész világon befolyást akarjon szerezni a zsidó beléltre, hanem fordítson több időt sa-

ját nagy hitközsége ügyeire, hiszen az is, egész embert kíván. A főrabbi, aki délben egy órákor kezd imádkozni és teljesen megszüntette a nappal és éjjel beosztását, ugyiszintén az imák rendjét, azt válaszolta, hogy az neki szuverén joga, hogy mit és mikor csinál. Ellenben azokra az ellenvetésekre, amelyeket bizonyos funkciókra vonatkozólag tettek, szintén a maga álláspontjának helyességét hangoztatta.

Mit kell lenyelni például a satmari zsidóknak?

El kell türelni, hogy amikor a főrabbi nem megy esketni, akkor se azt a dáient válasszák, akit ők akarnak, hanem akit a főrabbi kijelöl. Már pedig a főrabbi „véletlenül“ mindig saját vejét küldi ki, akiből főrabbi akar faragni, holott erre a pozícióra egyáltalán nincs predesztinálva.

Arra kérték továbbá, hogy ne minden koldusnak és a hitközség jótékonyági alapjából élőknek legyen joguk dönteni a hitközség sorsa felett, hanem úgy, ahogy azt az alapszabályok előírják. Nem ment bele. Nem ment bele semmibe, amit kértek a béke kedvéért. Nem tűri, hogy elválnak és főleg nem tűné, hogy konkurrenciát csináljanak a gabellának.

A négy áskénáz férfi intervenciója eredménytelen volt.

Mi történt július 7-én? Rendőrségi pusztítás, mint a legfőbb érv!

A satmari hitközség képviselőtestülete közgyűlést tartott. Napirendre kerültek a bocher verekedések és közölték, hogy mondják ki

a hitközség kettéválását.

Erre a nagyfontosságú kérdésre a Freundpártiak azt válaszolták, hogy fontosabb kérdés ennél, hogy miért nem állanak fel a hívek a nagytemplomban, amikor a főrabbi megjelenik szombatoként és miért nem kiáltják neki „skajach“, amikor a Tóra elé járul (Meg kell itt jegyezzük, hogy a főrabbi nem megy rendszeresen a nagytemplomba, hanem ötlesterüen megy el, egyszer az imádkozás elejére, vagy közepére, másszor a végéhez. Egyik héten slisi, sisi, másszor máf-tir, attól függ, melyik pillanatban érkezik). Érti a főrabbi, hogy a satmari orth. zsidó hitközség törzsközönsége, 95 százalékban nem hiva, csak a „kivülállók“, a hangoskodók éljenek állandóan a Freund-család meg felelő erkölcsi és anyagi „buzdításai“ arányában.

Grosz Dávid elnök, aki már több ízben volt kénytelen fellépni a főrabbi túlzó követeléseivel szemben, most sem akarta engedni, hogy a hitközség nevében kiutasítási kérvényt adjanak be Weisz Sámuel ellen, akinek egyetlen bűne, hogy a „Transsilvanische Zeitung“ szerkesztője. — Ezért bizalmatlansági indítványt tettek ellene. És mert a mesziret, feljelentést nem tette meg, megcsinálta azt Freund József és Freund Szender, a Központi Iroda nagytiszteletű alelnökének két fia és a satmari orth. hitközség jelenlegi díszes vezetői.

Operálnak kommunista röpiratokkal

Jellemző a harc mikéntjére, hogy Weisz Sámuel lapszerkesztő lakásába kommunista röpiratokat csempészték be és feljelentették a rendőrségen, hogy államellenes cselekedetet művel. A rendőrség ki is szállott meg

is találták az inkriminált nyomtatványokat, de

azt is kinyomozták, hogy ehhez Weisznak nincsen semmi köze, hanem Freundék csempésztették be a lakására, hogy ez zel is kompromittálják.

Ugyanezzel a módszerrel akartak a közgyűlésen is operálni, de nem sikerült, mert végül, olyan heves összeütközések voltak, hogy az időközben kihívott rendőrség csak úgy tudott rendet teremteni, hogy

feloszlatta a hitközségi közgyűlést

és így csak legközelebb fogják tárgyalni a kettéválás ügyét, amelyről már közölte a „Népünk“, hogy 500-at meghaladó hitközségi adófizető tag legforróbb óhata.

Ujabb iszurok jönnek!

A munkácsi, mádi, sátorajauihelyi főrabbi híres „mátir ászürim“ brosürája mellett amely mindenfelé nagy feltűnést keltett (amelyet mi is közöltünk legutóbbi számunkban!) most újabb hasonló irat készül, amelyet újabb világnagyságok bocsáitanak ki majd a satmári főrabbi és az erdélyi ort. Központi Iroda módszerei ellen.

A kettéválás híveinek röpcédulája

A feloszlattott hitközségi közgyűlésnek lett volna még egy pontja, amelyet már nem tudtak letárgyalni. Megjelent egy röpcédula, amely a satmari zsidóság körében nagy feltűnést keltett. Ebben felsorolják az ál-chasszidok bűneit. Többek között nem fizetik az alkalmazottakat, azokat akik szerintük „nem megbízhatóak“ pártszempontból, erőszakkal kicserélik csatlósáikkal, ha pedig ez nem megy, akkor újabb felesleges állásokat kreálnak. A hitközségi adósságok közeljárnak az ötmillióhoz, amelyet ez az eszeveszett gazdálkodás eredményezett.

A 300 bocher gárdistáról is írnak, akik terrorizálják a bennszülött zsidó lakosságot és tanulás helyett füttykösökkel „védik“ a főrabbi megtépzott „presztizsét“. Meg kell vonni tőlük a koszt napokat, — írja a röpcédula, — mert ők a mi ellenségeink és a segélyezést a satmari lakosság nyugtalanítására használják fel.

Kintről való husbeszerzést, „schiteszchuc“-ot propagálnak, mert a Teitelbaum féle iszurok csak önérdékből adattak ki és a „sechite-chüitz“-öt még ő oldotta fel, amikor még Careiből bombázta a várost, hogy a főrabbi székbe bejuthasson. Akkor szabad volt mondenfelől hust enni, mert akkor ez volt a főrabbi érdeke, akkoriban minden hús kóser volt, most pedig megfordul minden.

Végül írja a röpcédula azt is, hogy Careiben megengedte Teitelbaum főrabbi azt is, hogy váljanak ki hivei az orth. hitközségből, és akár neolog, akár spanyol hitközségekbe tömörüljenek. Tehát ki lehet válni.

Ezzel fejeződik be a röpirat: reméljük, hogy rövidesen megszabadulunk a komédiáktól és terhektől és előbbi pásztorainkhoz hasonló fogunk gyermekeink megmentésére hitközségünk élére állítani.

Igy áll ma a helyzet Satmaron és a nagy hitközség kettéválása, akár akariák a Teitelbaum-hívek, akár nem, be kell következnie, mert az agyonterrorizált nem-rabbi-hívek kénytelenek tovább eltűnni a sok megálázást és a gyűlölködésnek, rendtelenségnek, káoszoknak azt a fokát, amelyet Teitelbaum Joel rabbi és hivei meghonosítottak.

— Hivatalos felhívás szerény viselkedésre. A berlini zsidó hitközség előjárósága a következő felhívást adta ki a hitközség hivatalos lapjában: „Sulyt helyezünk arra, hogy hitközségünk minden egyes tagja a nyilvánosság előtt, főleg szállodákban és nyilvános helyiségekben a legnagyobb szerénységgel viselkedjék.“

Hirdessen a „Népünk“-ben !!

KÖZÉLET

A *sigheti Wizo* a nyári hónapok alatt is igyekszik megtartani összejöveteleit. Junius 15-én jól sikerült fagyalt estét rendezett az Ujságíró-Klubban. Háziasszonyok voltak: Lieber Misuné, Kaufmann Józsefné, dr. Weisz Béláné, dr. Kertész Józsefné, Stern Józsefné, Káhn Lajosné. A napokban dr. Rachel Klompuszt látta vendégül a sigheti Wizo. Az Astra termében nagyszabásu miting volt, amelyen dr. Klompuszné tartott előadást. A KH. kampány során a Wizo jegyezte le az első fontot. Julius 6-án újabb nagy-sikerű fagyalt estét rendezett a sigheti Wizo. Néhány hét múlva újra megkezdik a kultur- és teaestélyek rendezését is.

Az *alba-iuliai Wizo csoport* június 26-án tartott összejövetelt, amelyen Treitel Izidor-né tartotta meg konferenciát beszámolóját. Igyekezett a jelenlevőknek a konferencia minden egyes mozzanatát visszaadni. Tekintettel arra, hogy a csoportból egyedül ő vett részt a konferencián. Utána a csoport megbeszélte a konferencia határozatait. Elhatározták, hogy szeptemberben rendezik meg a közgyűlést és kimondták a nyári szünetet miután igen sok tag elutazik a nyár folyamán. A gyűlést Kertészné zárta be és egyben Gidáli Gézánné Wjotagot bucsúztatta, aki Alba-Iuliáról Devára költözik. Kérte, hogy lépjen be a devai csoportba és folytassa ott agilis munkáját.

A *baia-marei Jung Wizo* csoport, mely 1934 őszén alakult és jelenleg 19 tagot számlál, igen szép és eredményes munkát folytat. A tél folyamán 10 kultúrelőadást tartottak a lányok különböző cionista témájú előadásokat, ezenkívül megtartották rendes heti összejöveteleiket, melyeken egy a folyó ügyeket, mint az aktuális cionista problémákat megtárgyalták. Gyűléseket tartottak ápr. 9., május 6., június 12. és június 18-án. A csoport egyik tagja, Rosenfeld Gizi az elmúlt hónapban meghalt, haláláról a június 18-i gyűlésen Vértés Magda elnöknő emlékezett meg.

A *fagarasi Wizo csoport* július 3-án jól sikerült fagyalt estét rendezett, melynek keretében Mózes László tartott a tg.-muresi országos konferenciáról beszámolót. Junius 26-án Grünfeldné alelnöknő és Neumanné a Wizo konferenciáról tartottak érdekes felolvasást.

A *tasnadi jesivával* kapcsolatosan ismert akciónk az erdélyi orthodox zsidóság körében erőteljes visszhangot váltott ki. A jesivának újabb erőteljes fejlődéséről adunk örömmel hírt, amidőn közöljük, hogy a jesiva az elmúlt héten 1.000 dollárt kapott az Egyesült Államokból szent és nemes munkájának támogatására. Briszk főrabbi mindent elkövet, hogy a jesivát a kontinens egyik legjobban kiépített ily zsánerű intézményévé fejlessze. Méltó segítő társat kap ebben a munkájában a tasnadi hitközség vezetősége. A közel 400 jesiva hallgató befogadására, illetve oktatásuk egységesítésére egy hatalmas barakk épült és a jesiva menzáján keresztül ifjúságunk elsőrangú ellátásban részesül.

Közlemény. Az utóbbi időben mind sürűbben kapunk leveleket a „Hechaluc” és „Betar” hachsarákban lévő chalucoktól, melyekben kérnek bennünket, mentsük meg őket a szombat és kasrut megszegésétől, melyre a hachsarában kényszerülve vannak és vegyük fel őket hachsaráinkba. Ezután közöljük, hogy a jövőben hasonló kéréseknek nem fogunk eleget tehetni és ajánlunk, hogy a vallásos fiúk és lányok, mielőtt hachsarába mennének, győződjenek meg afelől, vajjon az illető szervezet hachsaráiban megtartják-e a szombat és kasrut törvényeit. Köszönettel, 1935 július 8. 5695 számú 7. Hisztadruf Misrahi-Tora vaavoda. Hachsara resszort.

A francia „Tüzkereszt” szervezet nem antiszemita

A július 14-iki nagy izgalommal várt nap elmúlt Párisban és kiderült, hogy a szélsőjobboldali, fasiszta szervek a francia nagy demokráciával szemben nem erősek. A „Tüzkereszt” 50.000 embert tudott felvonultatni és a többi erővel szemben nem lényeges ez a szám, legfeljebb hangosságban tesz túl a többi szervezeteken.

A román antiszemita sajtó nagy kedvetlenséggel igyekszik állandóan bizonyítani hogy a francia „Tüzkereszt” és a romániai antiszemita szervezetek ideológiai s programatikusan azonosok — Ezt azonban nem felel meg a valóságnak, mert de la Roque ezredes visszautasít mindenféle hitleri és faji elméletet és a zsidókkal szemben nem tanúsít különösebb ellenszenvet. Ennek bizonyítéka az emlékünnepe is, amelyet július 2-án rendeztek a Rue de la Victoriei templomban a háboruban elesett zsidó katonák emlékére, akik a francia hadseregben szolgáltak. Jakob Kaplan rabbi ezen a gyűlésen beszédet tartott és a „Tüzkereszt” vezérkarához intézte:

— „Hálával tartozom testvéreimnek a „Tüzkereszt”-ben, akik felül emelkednek minden alacsonyrendű fajelméleten és le-róiták tiszteletüket egy olyan nép fiái előtt, akik az egész világon szétszórásban élnek. és mindenfelé gyűlölet veszi körül őket. Boldog vagyok, hogy mindezt a nagy nyilvánosság előtt mondhatom el. Olyan emberek előtt beszéltek, akik szemtanúi voltak annak, hogy a zsidóság fiái milyen önfeláldozással hűséggel és bátorsággal harcoltak szeretett hazájukért.”

A „Tüzkereszt” vezéreit olyan mélyen meghalotta Kaplan beszéde, hogy válaszukban a legőszintébb testvériségről, elismerésükről és nagyrabecsülőlükéről biztosították a zsidó „testvéreket”.

A „Porunca Vremii” és „Tara Noastra” hiába ír a „Tüzkereszt” antiszemizmusról az nem felel meg a valóságnak.

— Jugoszláviában megejtették a XIX. cionista világtalálkozást választásokat. Beograd. Miután összeült a legfőbb választási bizottság, megállapította, hogy az általános cionisták és a dolgozó Palesztina hívei a delegátusok arányszámában meg tudnak egyezni és ezért minden választás nélkül úgy határoztak, hogy három kllal-cionista és két delegátus a Dolgozó Palesztina Liga delegátusából fog állni. Szimptomatikusan a jugoszláviai békés cionista megértésre, hogy sikerült minden harc és vita nélkül békésen megegyezni a delegátusokra vonatkozólag. Itt említjük meg, hogy dr. Licht Sándort, a jugoszláviai cionista szervezet országos elnökét a Szent Száva rend 3. osztályával tüntették ki. A cionista országos szervezet vezetősége közül kitüntetést kaptak: Dr. David Albaia, aki a Szent Száva rend 2. osztályát, dr. Marko Bauer a zágrábi cionista vezető, aki a KKL. országos vezetője, a jugoszláv koronarend 3. osztályát kapta, végül Julia König asszony, a cionista nők országos elnöke Zágrábban, a Száva rend 4. osztályát és König Gyula a zágrábi Makkabi elnöke a jugoszláv koronarend 4. osztályát kapta a régenstanáctól.

— Kinevezés. Heller Józsefet, a Banca de Credit Roman oradeai fiókjának főtisztviselőjét aligazgatóvá nevezték ki, a bank bukaresti igazgatósága.

— Pályázat. Az uzshordi (Csehszlovákia) héber gimnázium pályázatot hirdet 1 héber tanári állásra, a héber nyelv, biblia és történelem oktatására. Csak olyan aprobált tanári diplomával rendelkező filológusok pályázhatnak, kik a héber nyelvet szóban és írásban kifogásoltanul bírják. Az állás szeptember 1-én betöltendő. Fizetés ugyanolyan, mint az állami középiskolákban. Pályázatok eredeti, vagy hiteles okirattal, curriculum vitaevel „Jawneh Héber Kulturszövetségnek” a Szerény Béla Uzshord C. S. R. címre, forduló postáival beküldendők.

— Mit rendelnek el Németországban? Gauleiter Wettschurek a következő rendelkezést adta ki mindazon üzemi tanácsoknak, amelyek Bajorországban zsidó cégek-nél alakultak: „Mindazon emberekkel szemben, akik nem tagjai a német népközösségnek, semmiféle kötelezettséggel nem tartozunk, kivéve azokat, amelyeket az állam törvényei előírnak. Így rosszalás fejezhető ki azokkal szemben, akik egy zsidónak különös tiszteletet adnak. Így megtörtént, hogy német néptársak, akik egy zsidónál vannak alkalmaztatásban, annak halálakor gyászjelentésükben részvételüknek adnak kifejezést a nyilvánosság előtt. Ez nem méltó egy német néptárshoz és ezért elrendeljük, hogy bármily alkalom is adódnék, sem írásban, sem szóban zsidóknak tisztelet nem jár. Ezt nyilvánítani szigorúan tilos. Ha valamelyik néptárs ennek dacára úgy érzi, hogy meg kell adja a tiszteletet, akkor nevezze meg magát, viszont számoljon azzal, hogy azután kellőképpen lesz kezelve”. Fenti fotográfiához hasonló a következő is: Dr. Rust közoktatásügyi miniszter rendelkezett adott ki az összes német főiskolákon tanuló ifjúsághoz, hogy igazolják árja származásukat, az NSDAP rendelkezései szerint. Ezek a rendelkezések az árjaparagrafusnál is szigorubbak, amennyiben itt az árjászarmazást 1800-ig visszamenőleg igazolni kell. Ugyalászik, hogy a párt-határozatok Németországban állam-törvények erejével és hatályával bírnak.

— A francia gyarmatügyi államtitkár Szíriába hívja a zsidókat. Páris. A napokban megjelent „Palestina-Levante Courier”-ben M. Candace francia gyarmatügyi államtitkár nyilatkozott a zsidóknak Szíriában való szabad bevándorlásáról. Többek között azt írja: „Feltétlenül szükséges, hogy a francia zsidó szervezetek erősen támogassák és propagálják zsidóknak a francia kolóniára való emigrációját. Elismerem, a zsidók Palesztina munkájának nagyszerűségét és a délamerikai kolonizáció kitünőségén kívül, sehohsem láttam hasonló eredményes munkát a világon, mint épen Palesztinában. Ha zsidók akarnak letelepedni a mi kolóniáinkon, akkor nekünk őket ebben erősen támogatni kell. A syriai és libanoni mandatarus hatalmak csak profitálhatnak a zsidók letelepüléséből. Meggyőződésem, hogy a zsidók csak hasznosíthatók lesznek az illető országok számára. Részemről a zsidók kolonizációját erősen támogatni fogom és remélem, hogy a francia kormány rövidesen kinevez egy bizottságot, amely a kérdéssel alaposan és részleteiben is foglalkozni fog. Meggyőződésem, hogy a francia parlamentben ennek a megoldásnak többsége lesz. A kolóniák főkormányzói bizonyára támogatni fogják e terv mielőbbi megvalósulását.”

* Biztos existenciával rendelkező 50 éves gyermektelen intelligens zsidó férfi, házasság céljából jó megjelenésű, feltétlen intelligens, házias, idősobb leány, vagy fiatal özvegy ismeretséget keresi. Teljes című, saját kezű, részletes ajánlat „Esech-chail” jellegére a kiadóba keretük. Teljes diszkréció biztosítva.

— Köszönetnyilvánítás. Hollós Jenőné, Hollós Gyuláné, Rózenfeld Béla, Rózenfeld Endre születése alkalmából virágmegváltás címén 100—100 lejt adományoztak a Zsidó-kórház Szüldőjének. — Rothbart A. Edéné édesapja, Türik Bernát halálának évfordulója alkalmából az Aggok Menházának 200 lejt adományozott. — Özv. Meer Mórné bold. fia dr. Meer Béla hal. évf. alk. 250 lejt adományozott a Aggok Menházának és 250 lejt a Zsidó-kórháznak, mely adományokért hálás köszönetet mond: az Elnökség.

Akibánusok tábora a Félix-fürdőben. Julius 14-én (tamus 13-án) a mizrachi ifjúság táborát üttött a Félix-fürdőben. A csoportok reggel érkeztek az ország minden részéből és estére már állott a sátor tábor. Este tábor tűz mellett órát táncoltak és szebbnél szebb héber dalokat énekeltek. Megnyitóbeszédet Wohl Vilmos tartott, az erdélyrészi H. H. vezetője.

Hétről-hétre

New-York. A Rockefeller alapítvány vezetősége nagyobb összeget bocsájtott a híres amsterdami ideg orvos, dr. J. de Jong rendelkezésére, hogy tovább folytassa a demencia precoc (ifjúkori elmebaj) terén kutatásait.

London. A British Legion kincstárnoka, (az angol frontharcosok szövetsége) megbízta Brunel Cohen őrnagyot, hogy kísérelje a frontharcos delegációt Prágába. Ugyanez a delegáció Berlinbe is ellátogat, de oda nem megy a zsidó őrnagy. — A londoni rádióban A. L. Easteman június 24-én előadást tartott az angliai zsidók százezrestendős eman cipációjáról. Az előadás folyamán megemlékezett arról, hogy 1835 június 24-én, tehát száz évvel ezelőtt választották meg Dávid Salamon nevű zsidót a City sheriffévé, aki az első angol zsidó volt, aki közhivatalt töltött be és ez adott impulzust arra, hogy a zsidókat emancipálják. — Az alsóházban Captain Erskine Bolst képviselő meginterpellálta a postaiügyi minisztert, hogy adott-e működési engedélyt egy zsidó rádiótársaság számára? Errevonatkozólag közelebbi fevilágosítást kért. Major Tyron miniszter írásban válaszolt, mely szerint a kért ügyre vonatkozólag hozzá semmiféle kérdés nem érkezett.

Göteborg. Egy önkéntes adakozásból felállított filozófiai tanszékre a göteborgi egyetemen, meghívták Ernst Cassierer professzort, aki 1933-ig a hamburgi egyetem tanára volt. Azóta Cassierer tanár az oxfordi egyetemen dolgozott.

Rav Fishman részvesz az Oradean vasárnap kezűdő erdélyi Mizrach'i konferencián

Julius 21-én vasárnap délelőtt 11 órakor lesz az erdélyi Mizrach'i konferencia megnyitója az oradeai Mizrach'i helyiségében Piața Mihai Viteazul 11/a (Ullman-pa ota). A delegátusok je entkezése reggel 6 órától ugyanott. Rav Fishman a jeruzsálemi executive megbízásából részvesz a konferencián. A gyűlés iránt Erdéyszerte nagy az érdeklődés.

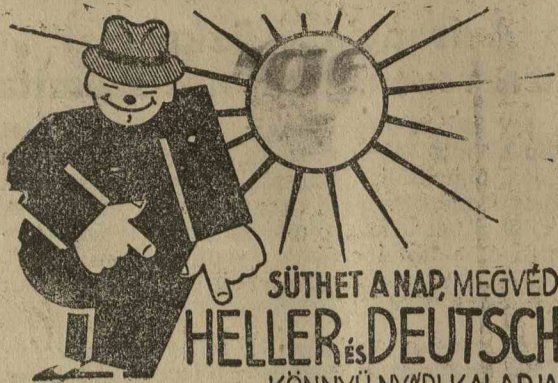
Varsó. Az itteni bolíviai konzul utasítást kapott kormányától, hogy lengyelországi kivándorlók részére további intézkedésig ne adjon vízumot.

Breslau. Dr. Kurt Proskauer, akinek a fogászat története terén korszakalkotó művei vannak, megbízást kapott, hogy az 1936-ban Wienben megtartandó nemzetközi fogorvosi kongresszuson, a foggyógyítás történetéről tartson előadást.

Berlin. 1932-ben még 4.000 nem árja hallgatója volt a német egyetemeknek, 1933 nyári félévében már 1900. 1933/34 téli szemeszterben a 87.000 férfi hallgató közül 590 zsidó és 15.000 női hallgató közül 223 zsidó hallgató.

Luzern. A klall-cionisták első konferenciája augusztus 18-án kezdődik Luzernben.

Páris. A nemrégiben elhunyt Citroen autógyáros, nem holland-zsidó, hanem lengyel-zsidó családból származott és szülei Byalisztokból vándoroltak Franciaországba. Eredetileg Citronnak hívták és dacára annak, hogy nagyon szegény szülei voltak, 1898-ban már elvégezte a párisi politechnikumot, mint gépész-mérnök. Előbb kerékpárhoz szükséges kerekeket gyártott, majd egy amerikai utja alkalmából, megtanulta az autogyártást, amellyel nagyszerű eredménnyel ért el és így lett belőle előbb dúsgazdag, aztán pedig tönkrement világhírű autógyáros.

SÜTHET A NAP, MEGVÉD
HELLER ÉS DEUTSCH

KÖNNYŰ NYÁRI KALAPJA

STR. NICOLAE JORGA 21.

HASZNÁLT KALAPJÁBÓL KÖNNYŰ
NYÁRI KALAPOT KÉSZITÜNK

* Leveszi lábáról Önt is a nagy hőség, elbágyad, kimerül. Dörzsölje be izzadó testét, homlokát vajódi „DIANA” sósborszesz-szel és ni emberré lesz.

Megnyit

GROSZ orth. kóser **étkezde**

Oradea, Piața Unirii 16 alatt az udvarban
Holdas temp'ommal szemben.

Abonenseket, lakodalmak és bankett rendezéseke vállalunk.

Sztrájk a haifai kikötőben. A haifai kikötőben a munkások körében sztrájk tört ki, mivel a vámtisztviselőkkel vitájuk támadt bérleszámlás miatt. A munkások egyrészt alacsonyabb tarifa-osztály szerint akarták kifizetni. A sztrájkot a Hauranból bevándorolt arabokkal letörték. A haifai kikötőmunkás sztrájkjal kapcsolatban a palesztinai lakók egyrésze rámutat arra, hogy az illegálisan bevándorolt arabok milyen károkat okoznak akkor, amikor a munkások érdekeiket védik és szomorú következménye ez annak a politikának, amelyet a Histadrut követ, amely az arab munkások megszervezését is feladatul tűzte ki és némán tűri a cionista executive, hogy az arab illegálisok bevándorlása tovább tartson. A kormány viszont alaposan kihasználja a ferde helyzetet.

Fürdőszoba berendezések,

fürdőkád kazán, Fayence mosdók, closet csészék I-a minőségben és mindennemű vasáru cikkek jutányosan a

FERRUM S. A.

cégnél, Piața Mihai Viteazul No. 4 a.
TELEFON: 973

Tőzsdejelentés

Az oradeai terménytőzsde hivatalos jelentése július 16-áról.

Uj buza	350
Ó-buza	350
Uj repce	440
Bánáti tengeri	255
Oradeai tengeri	295
Uj árpa	220
Rozs	230
Ó-zab	325

0-ás liszt 710, kenyérliszt 650, korpá 240, tök mag ab Bihar 450, napraforgómag 320. Árak per 100 kg. értendők. Ab állomás.

Nagyakarításhoz legkiválóbb festékek, padlólakkok, zománccfestékek, parketipaszta, talporolók, keféseprűk, ecsetek, háztartási cikkek, magastény, legjobb butortisztító és „express” poloskairtó legolcsóbban.

STERN S. ENDRE cégnél, str. Nic. Iorga 5 10. Telefon: 478
Címre különösen kérem ügyelni!

Zsidó humor

A HALOTTI RUHA KÉSZÍTŐJE.

Scheert, az öreg pesti szabót feljelentette a Szentegylet előljáróságánál, hogy nem varrja meg alaposan a halotti ruhákat, hanem csak felületesen összeférceli azokat. A szabó így védekezett: „Kérem elnök ur, ötven év óta varrom e ruhákat, de még egyszer sem jött vissza senkisé, hogy panaszkodjék, hogy az általam varrott ruha nem tartott volna elég hosszú ideig.”

A FŐKÁNTOR ÉS KÖNIGSWARTER

Egy falusi zsidó egyszer Bécsben járt, ahol Sulzer főkántort hallotta imádkozni. Hazaérkezve eldicsekedett, hogy Sulzer főkántor egy igazi chazan. A falusi kántor az kit bántott a dicséret, így felelt: „Amikor Bécsben voltam, Königswarter bárót hívták a Tóra elé, aki ott 20.000 forintot ajándékozott a szegények javára. Látiátok, az egy igazi bálbósz.”

A MEGTAGADOTT HITEL.

Egy Ádám nevű lengyel zsidó elment feleségével a lipcei mintavásárra és egy nagy kereskedőtől árut vásárolt. A vételár erejéig váltót akart adni, melynek értéke a következő mintavásár alkalmával lett volna ki egyenlítendő. De a nagykereskedő csak kész pénzfizetés ellenében volt hajlandó az árut kiadni. A zsidó így válaszolt: „Ha ön nem bizik bennem, a feleségem is aláírja a váltót.” Mire a kereskedő így felelt: „Az Ur a paradicsomban nem bizott az első Ádámban és nevében sem, tehát, hogyan lehetne önkhöz bizalmam?”

IBN EZRA JUDA HALÉVI LEÁNYÁT VESZI FELESÉGÜL

Juda Halévi volt a spanyol zsidó fénykorszaknak legnagyobb költője. Csupán egyetlen leánya volt, akinek férjhezmenetelét nyugodtan várta a nagy költő. Annál türelmetlenebben sürgette a dolgot a költő felesége, aki jó anya módra, félt, hogy egyetlen leánya pártában marad. Emiatt gyakran volt összetűzés a költő és felesége között. Ily összetűzés alkalmával Juda Halévi annyira felizgult, hogy elhatározta, miszerint nem vár többé, hanem azon fiatalemberhez adja leányát, aki elsőnek lépi át házának küszöbét.

Nemsokára egy szegény, rosszulöltözött vándor tért be a költőhöz, aki nvomban elhamarkodva tett esküjére gondolt és mindenekelőtt azon kérésre fordult a vándorhoz, hogy mi a neve és hogyha már vagyoni nem rendelkezik, legalább van-e valami jártassága a héber tudományokban? Mire a vándor kijelentette, hogy ő bizony édeskeve set tanult és a neve: Ábrahám. Juda Halévi erre nagyon elszomorodott, de esküjéhez mégis hű maradt. A vándorfiu elvette a dúsgazdag és híres költő gyönyörű leányát és Judá Halévi azzal vigasztalta feleségét és önmagát is, hogy lassan-lassan majd bevezeti tudatlan vejét a zsidó tudományokba.

A költő meg is kezdte veje kiképzését és az egyszerű vándorfiu jókoponyájú tanuló-nak bizonyult, úgyhogy remény volt rá, hogy idővel csak viszi valamire.

Egyszer Juda Halévi igen későn érkezett dolgozószobájából az étkezéshez. Felesége érdeklődésére elmondta, hogy egy költeményt kezdett írni, de oly zsákutcába jutott, hogy azt semmiképp sem képes befejezni azért jött olyan későn. A vándorfiu erre belopódzott apósa dolgozószobájába és ott találván a félbehagyott költeményt, egy pár pillanatig gondolkodott és oly mesteri módon írta hozzá a befejező strófát, hogy senki sem gondolná, hogy az egész költemény nem egy költő agyában fogalmazott meg.

Juda Halévi ámulva olvasta a művészi esen befejezett költeményt és átölelvé vejét így szólt: most már tudom, hogy nem lehetsz más, mint a híres Ábrahám Ibn Ezra.